

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs: 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie: Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

Het kiesrecht van de vrouw van vreemde afkomst die door huwelijk Belg is geworden

1. — Tijdens de bespreking in de Wetgevende Kamers (Parl. Besch. Senaat 1947-48, nr. 232 en Beknopt Verslag Senaat 19.2.48) van het wetsvoorstel op het stemrecht der vrouwen, dat de wet van 27 Maart 1948 (Staatsbad van 22 April 1948) zou worden, werd de vraag gesteld of de vrouw van vreemde afkomst, die door huwelijk Belg is geworden, kiesgerechtigd bij de algemene verkiezingen zou zijn. Het onderzoek dat de Regering, ten overstaan van de bestaande twijfel, toegezegd had desomtrent in te stellen leidde tot een ontkennend antwoord. (Advies van de Raad van State dd. 4 November 1948.)

Die vrouw bezit slechts dezelfde graad van Belgische nationaliteit als die welke voortvloeit uit de gewone naturalisatie, wat haar — alhoewel kiesgerechtigd voor de samenstelling van de gemeenteraden — (K.B. 4 Augustus 1932, art. 1) van het recht tot deelneming als kiezer aan de wetgevende verkiezingen uitsloot, daar artikel 1 van het Kieswetboek dit recht voorbehoudt aan hen die Belg zijn door geboorte of door staatsnaturalisatie. Met de staat van Belg door geboorte wordt deze door nationaliteitskeuze (optie) gelijkgesteld. (Samengeordende wetten op de verwerving, het verlies en de verkrijging van de nationaliteit dd. 14 December 1932, art. 24 - Cass. 21 Maart 1883, Pas. I, 74.)

Aan talrijke vrouwen, vooral uit de grensstreken, werd hierdoor een politiek voordeel onthouden dat hen billijkerwijze toekomt wegens hun huwelijk met een landgenoot, wegens hun nauw vergroeien met onze nationale mentaliteit en wegens een jarenlang verblijf op Belgische bodem.

De wet van 24 Maart 1949 (Staatsblad van 26 Maart 1949) zet deze toestand recht.

2. — Deze wet heeft voor bedoeling aan de vrouw van vreemde afkomst die tengevolge van haar huwelijk met een Belg zekere politieke rechten heeft verkregen, — nl. deze verbonden aan het verkrijgen van een gewone naturalisatie, — uitbreiding van politieke rechten te verschaffen, haar nl. ook toe te kennen het recht als kiezer deel te nemen aan de algemene verkiezingen.

Hiertoe dienen twee voorwaarden vervuld:

a) Zij moet, na haar huwelijk, gedurende tien jaar

haar gewone verblijfplaats in België of in de Kolonie hebben gehad.

b) Haar echtgenoot moet Belg zijn door geboorte, door optie of door staatsnaturalisatie.

3. — Wat de eerste voorwaarde betreft, stippen we aan dat een ongehuwde vrouw, of een met een vreemdeling gehuwde vrouw, die de gewone naturalisatie hebben verkregen ten persoonlijke titel, niet het algemeen kiesrecht bekomen, zelfs indien zij meer dan 10 jaar in België of in de Kolonie hebben verbleven. Het voorrecht is alleen voorbehouden aan de met een Belg gehuwde vrouw van vreemde afkomst.

4. — Door de wetgever wordt van de vrouw van vreemde afkomst niet alleen gevergd tien jaar gehuwd te zijn met een man van Belgische nationaliteit, maar daarenboven post nuptias haar verblijfplaats gedurende tien jaar in België of in de Kolonie te hebben gehad (Parl. Besch. Kamer 1948-49, nr. 121, vergelijk M.O. 29 December 1948, Staatsbl. 10-11 Januari 1949).

5. — Dit tienjarig verblijf, voor de toepassing van deze wet, neemt een aanvang op:

a) hetzij op de datum van het huwelijk zo de vrouw op dat ogenblik haar verblijfplaats in België of in de Kolonie vestigt, of reeds voorheen gevestigd had,

b) hetzij vanaf de datum van vestiging wanneer zij, na het huwelijk, in België of in de Kolonie komt verblijven. Deze laatste eventualiteit werd evenwel bij de bespreking in het Parlement niet uitdrukkelijk in overweging genomen, maar de tekst van het nieuw art. 2 bis van het Kieswetboek (art. 1, 1° W. 24 Maart 1949) laat geen twijfel,

c) hetzij van de datum waarop de nationaliteitskeuze, na het huwelijk, van de man aanvaard wordt (zie n° 17 infra).

6. — Dit verblijf dient ononderbroken te zijn (Verslag Kamercommissie, Parl. Besch. 1948-49, nr. 121). Te noteren valt dat, alhoewel het Parlementair Verslag terzake verwijst naar wat geldt inzake nationaliteitswetgeving, zekere rechtspraak inzake de optie aanneemt dat de gestelde termijn onderbroken mag zijn en dat de achtereenvolgende maar dus niet opeenvolgende termijnen mogen samengeteld worden (Brus-

sel 9 Februari 1926, B.J. col. 299). Deze zienswijze kan hier, ten overstaan van het duidelijk standpunt door de wetgever aangenomen, niet gevolgd worden. Inzake naturalisatie is men het er anderzijds over eens dat het verblijf ononderbroken moet zijn, korte afwezigheden voor studie-, gezondheids- of reisdoel-einden uitgezonderd (cfr. R. Standaert, *La Nationalité Belge*, 1938, nrs. 112 en 158). Ongetwijfeld is het naar deze laatste regel dat het hiervoor vermelde Parlementair Verslag verwijst.

7. — Dit verblijf moet bewezen worden aan de hand van de inschrijvingen in de bevolkingsboeken. Het model van kiezerslijst, alhoewel aangepast, voorziet nochtans niet dat de datum van vestiging na het huwelijk in België of in de Kolonie op deze lijst dient vermeld. Inzake woonst vermeldt de lijst weliswaar zekere gegevens (kol. 3) maar deze volstaan niet voor het bewijs van de door de wet van 24 Maart 1949 gestelde voorwaarden. Ten gevolge hiervan zullen de gemeentebesturen zich verplicht zien bij elke herziening na te gaan of de verblijfsvoorwaarde naar duur vervuld is, hetzij in één gemeente alleen, hetzij in meerdere gemeenten gezamenlijk. Het aangeven op de kiezerslijst van de vestigingsdatum is vooral aangewezen wanneer het huwelijk in de vreemde is geschied, omdat door het huwelijk alleen de termijn gesteld om het algemeen kiesrecht te verwerven niet geopend wordt.

8. — De bewoordingen « een gewone verblijfplaats hebben in België of in de Kolonie » werden bewust door de wetgever aangewend om eensluidend te zijn met degene welke in onze wetgeving op de Belgische nationaliteit voorkomen.

9. — Zoals inzake nationaliteitswetgeving (Standaert, *La Nationalité Belge* 1938, nr. 109) wordt een werkelijk wonen in België of in de Kolonie gevegd; volstaat dus niet: het bezit van een wettelijke woonplaats in België of in de Kolonie, bezit dat niet altijd te zamen gaat met een feitelijk wonen. Hieruit volgt dat de door de wet van 24 Maart 1949 gestelde voorwaarde vervuld zou blijven indien de vrouw door huwelijk Belg geworden, in België of in de Kolonie zou verblijven dan wanneer haar echtgenoot in de vreemde gevestigd zijn zou; dat anderzijds de termijn zou worden gestuit wanneer de echtgenoot in België of in de Kolonie zou verblijven, maar wanneer de vrouw zich in de vreemde zou gevestigd hebben.

10. — Met verblijf in België dient te worden gelijkgesteld het verblijf, gedurende 1940-45, in het door de vijand bezet of aangehecht grondgebied.

11. — Moet uit het gebruik in de wet van 24 Maart 1949, wat de verblijfplaats aangaat, van dezelfde termen als deze welke in de nationaliteitswetgeving voorkomen afgeleid worden dat zekere bijzondere regelen in deze laatste wetgeving voorzien ook van toepassing zijn inzake het kiesrecht op de vrouw van vreemde afkomst die Belg is geworden door huwelijk? De voorbereidende werken leggen zulks niet uitdrukkelijk vast alhoewel de bewoordingen van het verslag der Kamercommissie (Parl. Besch. Kamer 1948-49, nr. 121) er op wijzen dat men tot eenvormigheid met de nationaliteitswetgeving is willen komen.

Wat er ook van zij, erkend moet worden dat de ratio legis voor beide wetgevingen dezelfde is. In het licht hiervan zou het aannemelijk zijn dat :

— met het verblijf in België of in de Kolonie zou worden gelijkgesteld het verblijf in een vreemd land zolang de echtgenoot aldaar een door de Belgische Regering opgedragen betrekking vervult (art. 8 Sam. Wet. Nationaliteit dd. 14 December

1932; zie ook R. Standaert, *La Nationalité Belge* 1938, nr. 158),

— de duur van het verblijf in België of in de Kolonie, door een tijdelijk verblijf in de vreemde om reden van de oorlog 1940-45 niet als onderbroken zou worden beschouwd, voor zover de belanghebbende zijn verblijf opnieuw in België of in de Kolonie heeft gevestigd uiterlijk binnen de twee jaren die op de volledige bevrijding van het grondgebied is gevolgd hetzij dus vóór 15 Februari 1947 (B.W. 1 Juni 1944, art. 2),

— met de duur van het verblijf in België of in de Kolonie zou worden gelijkgesteld de duur welke in de vreemde, bij de strijdkrachten, bij de koopvaardij of in de dienst van België of zijn bondgenoten werd doorgebracht, met inbegrip van de tijd gebruikt om zich aldaar te vestigen (B.W. 1 Juni 1944, art. 4, al. 1),

— hetzelfde zou gelden voor de tijd in de vreemde in gevangenschap of in verplichte arbeidsdienst doorgebracht (B.W. 1 Juni 1944, art. 4, al. 2).

12. — De termijn van 10 jaar moet vervuld zijn op de dag waarop de procedure voor de herziening der kiezerslijsten een aanvang neemt. (K.W.B. art. 5.)

13. — De voorwaarde van tien jaar verblijf geldt :
a) welke ook de toestand van de vrouw zij : een amendement luidens hetwelk een kortere termijn zou volstaan of zelfs van de verblijfsvoorwaarden zou worden afgezien, voor de vrouw welke politieke gevangene, burgerlijke of gewapende weerstander, of rechthebbende van politieke gevangene van de oorlog 1940-45 is geweest, werd door het Parlement verworpen;

b) welke ook het land van herkomst der vrouw is : van zekere zijde was overwogen geworden minder strenge voorwaarden te stellen ten voordele van de vrouwen afstammende van sommige landen. Deze overweging heeft evenwel geen vorm gekregen. Van andere zijde werd bezwaar aangevoerd tegen het feit dat ook de met een Belgische man gehuwde vrouw, die vóór haar huwelijk onderhorige was van een land dat met België in oorlog is geweest, de mogelijkheid zou verkrijgen aan onze verkiezingen deel te nemen. Dit bezwaar werd evenmin weerhouden.

14. — De in nr. 2 supra vermelde tweede voorwaarde is gerechtvaardigd door de overweging dat het niet zou opgaan aan de vrouw van vreemde afkomst, Belg geworden tengevolge van haar huwelijk, meer politieke rechten toe te kennen dan haar echtgenoot zelf bezit. Derhalve blijft van het algemeen kiesrecht uitgesloten de vrouw van vreemde afkomst wier echtgenoot de staat van Belg slechts bezit door gewone of kleine naturalisatie.

15. — Het is duidelijk dat de vrouw, Belg door afstamming, ten gevolge van haar huwelijk met een man die slechts de gewone naturalisatie heeft bekomen, het haar door de wet van 27 Maart 1948 toegekende kiesrecht onverminderd blijft behouden.

16. — De wet van 24 Maart 1949 beïnvloedt niet het kiesrecht der vrouw van Belgische nationaliteit die met een man van een bepaalde vreemde nationaliteit is gehuwd en die een verklaring heeft afgelegd om haar nationaliteit te behouden.

De vrouw die geen verklaring heeft afgelegd, wordt vreemdelinge indien zij de nationaliteit van haar man krachtens de vreemde wet verkrijgt. Zij kan, behoudens wat in nr. 24 c is bepaald, na de ontbinding van het huwelijk haar vorige staat van Belg terug bekomen, overeenkomstig het bepaalde in art. 19, Sam. Wetten op de Nationaliteit dd. 14 December 1932.

17. — De vrouw van vreemde afkomst wier echt-

genoot na het huwelijk Belg wordt door nationaliteitskeuze (Sam. Wetten Nat. art. 4) bekomt automatisch dezès staat tenzij zij er van uitdrukkelijk zou hebben afgezien (zie nr. 20 infra).

De aandacht wordt er op gevestigd dat zij evenwel beschouwd blijft als Belg door huwelijk (R. Standaert, *La Nationalité Belge*, 1938, nr. 54; *La Revue Communale*, 1929, p. 258). In de *Parlementaire Bescheiden* werd verklaard dat art. 1, 1°, van de nieuwe wet ook op deze vrouw betrekking heeft. Voor haar geldt dus wat onder nr. 5 c supra werd gezegd. Niets staat evenwel in de weg dat de vrouw persoonlijk — dus afgezien van een wijziging van de staat van haar echtgenoot — haar nationaliteitskeuze doet gelden, waardoor zij ipso facto haar algemeen kiesrecht verkrijgt.

18. — De vrouw van vreemde afkomst wier echtgenoot na het huwelijk Belg wordt door grote of gewone naturalisatie, blijft echter vreemdelinge. Haar persoonlijke staat ondergaat immers door de naturalisatie van haar echtgenoot geen wijziging (Sam. Wet. Nat. 14 December 1932, art. 15). Het feit derhalve voor de vrouw na deze naturalisatie tien jaar in België of in de Kolonie te hebben verbleven doet haar niet voor het kiesrecht in aanmerking komen (*). Is het dus noodzakelijk op de kiezerslijst aan te geven de wijze waarop de echtgenoot de staat van Belg heeft verkregen (art. 26 K.W.B., nieuw 3e lid), even noodzakelijk is het de datum van de naturalisatie vermeld in de 4e kol. van de kiezerslijst te vergelijken met de huwelijksdatum (5e kolom). Slechts zo deze op de naturalisatie volgt is de vrouw van vreemde afkomst Belg geworden door huwelijk en komt zij voor het algemeen kiesrecht in aanmerking, mits vanzelfsprekend de verblijfsvoorwaarden vervuld zijn.

19. — De vrouw van vreemde afkomst, die Belg is geworden door huwelijk, kan ook persoonlijk een verzoek inleiden om staatsnaturalisatie te bekomen (Sam. Wet. Nat. 14 December 1932, art. 12). De inwilliging door de wetgevende macht van deze aanvraag brengt vanzelfsprekend eveneens algemeen kiesrecht met zich.

20. — Een vrouw van vreemde afkomst, die met een Belg huwt, bezit de mogelijkheid haar nationaliteit te behouden (Sam. Wet. Nat. 14 December 1932, art. 4) (cfr. nr. 17 supra). Zij komt alsdan voor het kiesrecht niet in aanmerking, zelfs na 10 jaar verblijf in ons land. De wetgever heeft gewild dat men in de eerste plaats de staat van Belg bezit door gewone naturalisatie waarmede het huwelijk wordt gelijkgesteld. Aan deze voorwaarde is niet voldaan.

21. — Het kiesrecht vervalt voor de vrouw van vreemde afkomst die, door huwelijk Belg geworden, na de ontbinding er van (overlijden of echtscheiding) haar vreemde nationaliteit terug bekomt door het afleggen van de verklaring voorzien in art. 4, al. 3, Sam. Wetten Nationaliteit 14 December 1932.

Legt zij deze verklaring niet af dan kan de ontbinding van het huwelijk het verder vervullen van de tienjarige verblijfsstermijn niet in de weg staan — op voorwaarde dat dit verblijf aan de gestelde vereisten beantwoordt — en die evenmin beletten dat het kiesrecht bekomen wordt of behouden blijft.

22. — Indien een in strijd met art. 391 S.W.B. aangegaan dubbel huwelijk bestaat, brengt het voor de vrouw het kiesrecht met zich zolang het huwelijk niet door een gerechtelijke uitspraak vernietigd is geworden.

(*) Uitzondering dient gemaakt voor de vrouwen wier echtgenoot vóór de wet van 8 Juni 1909 de naturalisatie hebben verkregen (cfr. R. Standaert, *La Nationalité Belge*, nr. 27; Cass. 22.6.1923, Pas. I. 301; Brussel 9.7.1919, Pas. II. 140; Brussel 9.4.1925, Pas. 1927, II. 64; Luik, 26.2.1926, Pas II. 191.

23. — De vrouw die Belg is geworden krachtens het verdrag van Versailles, dat in werking is getreden op 10 Januari 1920, is Belg geworden op een andere wijze dan door huwelijk. De verblijfsvoorwaarde dient door haar niet vervuld, welk ook de staat van haar echtgenoot zij. Zij is kiesgerechtigd. Daarbij dient gezegd dat het gebied van Moresnet, overeenkomstig art. 32 van dit verdrag, beschouwd wordt als hebbende sinds 1830 gestaan onder Belgische souvereiniteit (Cass. 22 Mei 1925, Pas. I, 253). Krachtens de wet van 15 September 1919 is de Belgische nationaliteit voorbehouden aan de afstammelingen van dit gebied die er werkelijk woonden op 10 Januari 1920.

24. — Dat het algemeen kiesrecht voor de vrouw van vreemde afkomst, die Belg is geworden door huwelijk, alleen afhankelijk gesteld is van de hiervoor behandelde twee voorwaarden — zie supra nr. 2 — heeft voor gevolg

a) dat zij dit kiesrecht behoudt, indien zij niettemin krachtens de wetgeving van een vreemd land gelijktijdig een tweede nationaliteit moest bezitten, behoudens de toepassing van de Frans-Belgische overeenkomst van 12 September 1928. Terloops zij aangestipt dat zulks ook het geval is voor de mannelijke kiezers Men vergete nochtans niet dat het afstand doen van de vreemde nationaliteit een voorwaarde is om de naturalisatie of de optie te bekomen;

b) dat zij het kiesrecht, daar het een persoonlijk recht is, behoudt indien haar echtgenoot om redenen die hem eigen zijn van het kiesrecht uitgesloten wordt of er in geschorst wordt, hetzij vóór het huwelijk, hetzij na het huwelijk. Het is immers niet het bezit door de echtgenoot van het kiesrecht dat voor zijn vrouw de bron is van haar recht, wel zijn nationaliteit;

c) dat zij dit kiesrecht behoudt, indien haar echtgenoot om redenen die hem eigen zijn, van de Belgische nationaliteit zou vervallen verklaard worden. Zij kan echter persoonlijk de staat van Belg verliezen om redenen die haar persoonlijk treffen (R. Standaert, *La Nationalité Belge*, 1938, nrs. 209 en 236) ofwel binnen een termijn van zes maanden te rekenen van de dag der overschrijving van het arrest dat de vervallenverklaring van haar echtgenoot uitsprekt de Belgische nationaliteit afwijzen (art. 18bis Sam. Wetten Nationaliteit). De vrouw van vreemde afkomst, Belg geworden door huwelijk, wier man uit eigen wil een vreemde nationaliteit verkrijgt of die hertrouwt met een vreemdeling van een bepaalde nationaliteit verliest evenwel de staat van Belg indien zij, in beide gevallen, de nationaliteit van haar man of haar nieuwe echtgenoot krachtens de vreemde wet verkrijgt. Zij kan haar nationaliteit in geen geval behouden door het afleggen van een verklaring (art. 18 S.W. Nat.).

25. — De vrouw die in de voorwaarden voorzien bij de wet van 24 Maart 1949 het algemeen kiesrecht heeft verkregen, is in geen geval verkiesbaar. Art. 50 en 56 van de Grondwet, alsmede art. 23 van de inrichtingswet op de Provinciale verkiezingen dd. 19 October 1921 behouden zulks voor aan hen die Belg zijn door afstamming (waarmede de nationaliteitskeuze wordt gelijkgesteld) of door staatsnaturalisatie.

26. — De wet van 24 Maart 1949 heeft gewis een grote reeks vrouwen tot het kiesrecht geroepen; de vraag kan evenwel gesteld worden of anderzijds mede in het licht der wet van 27 Maart 1948 zekere vrouwen er door niet het stemrecht hebben verloren. Immers, het voormalig artikel 2 van het K.W.B. dat door laatst vermelde wet afgeschaft werd, verklaarde kiesgerechtigd zekere niet-hertrouwde weduwen van tijdens

de oorlog 1914-19 gesneuvelde militairen of gefusilleerden of bij de vijand gedode burgers, en bij ontstentenis dier weduwen, de moeders dezer overledenen, evenals de moeders-weduwen van degenen onder hen die ongehuwd waren. Ook de vrouwen tot gevangenisstraf veroordeeld of in voorhechtenis genomen tijdens de vijandelijke bezetting 1914-18 om redenen van vaderlandse aard bezaten het kiesrecht.

Algemeen werd aanvaard dat, alhoewel de wettekst zulks niet uitdrukkelijk voorzag, de vrouwen die door huwelijk Belg waren geworden van voormeld kiesrecht niet werden uitgesloten. De voorbereidende werkzaamheden van de wet van 11 Augustus 1928 bevestigen zulks (Parl. Besch. Senaat 1927-28, Dec. 117), alhoewel het moeilijk is, zegt de Raad van State (Parl. Besch. Kamer 1948-49, nr. 83) alleen uit de voorbereidende werkzaamheden ener gelegenheidswet een rechtsregel af te leiden die strijdig is met de wetgeving op de nationaliteit.

27. — Maar hoe is hun toestand thans? Aan hen die van vreemde afkomst zijnde Belg zijn geworden door huwelijk het kiesrecht blijven toekennen, zonder te onderzoeken of door hen de verblijfsvoorwaarde vervuld is, staat er mede gelijk een afwijking ten overstaan van de wet van 24 Maart 1949 in het leven te roepen die door de wetgever niet vastgelegd is geworden. Het oud artikel 2 is zonder voorbehoud afgeschaft geworden. Voormalige gevolgen er van mogen niet van kracht blijven. Uit de afschaffing mag afgeleid worden dat de hiervoor vermelde oorlogsweduwen of veroordeelde vrouwen, zowel als de andere vrouwen, onder toepassing van de nieuwe uitgevaardigde bepalingen vallen. In de naar aanleiding van de wet van 24 Maart 1949 gevoerde parlementaire besprekingen is niets voorhanden dat op enige bedoeling van de wetgever wijst de zogezegde voorheen geldende regeling te behouden. Het aantal belanghebbenden is ten andere ongetwijfeld zeer gering.

Ons daarenboven steunende op het beginsel dat niets de impliciete wijziging van een rechtsregel door een nieuwe wetgeving in de weg staat en dat bij twijfel de voorkeur dient te worden gegeven aan de jongste wetgeving, vooral wanneer deze in 't bijzonder ten doel heeft moeilijkheden uit de weg te ruimen voor de algemeenheid van die gevallen, waarvan de oude wetgeving slechts een bijzonder aspect uitmaakt, menen we dat de vrouw van vreemde afkomst, die

door huwelijk Belg is geworden en begrepen was in een der in het voormalig art. 2. van het K. W. B. opgesomde reeksen, thans van het algemeen kiesrecht beroofd is, zo zij de thans ingevoerde verblijfsvoorwaarde niet vervult.

De twijfel — indien hij zou blijven bestaan — kan echter alleen door de wetgevende macht worden weggenomen.

De Regering kan terzake geen bindende verklaring geven. Het behoort uitsluitend aan de op grond van artikel 93 der Grondwet bijzonder aangestelde rechtsorganen (Schepencolleges en Hoven van Beroep) desomtrent uitspraak te doen.

28. — De vrouw van vreemde afkomst die Belg is geworden door huwelijk en die, op grond van het feit dat zij de door de wet van 24 Maart 1949 gestelde voorwaarden vervult, ingeschreven is op de kiezerslijsten voor de Wetgevende Kamers, is daardoor ook kiesgerechtigd voor de provincieraden (Wet van 27 Juli 1948).

29. — Het is zeer moeilijk het bezit van de Belgische nationaliteit te bewijzen. Om hieraan het hoofd te bieden voorziet het K.W.B. in zijn art. 31 een stelsel van vermoedens, dat ook geldt voor de gehuwde vrouw. Zij echter die Belg is geworden door huwelijk zou in de grond twee bewijzen hebben te leveren :

1) dat zij post nuptias gedurende tien jaar haar gewone verblijfplaats heeft gehad in België of in de Kolonie;

2) dat zij gehuwd is met een man Belg door geboorte of door grote naturalisatie. Artikel 1, 3° van de nieuwe wet, dat de 3e alinea is geworden van artikel 31 van het K.W.B., legt vast dat de vrouw slechts nadat zij bewezen heeft aan de eerste voorwaarde te voldoen, zich op het vermoeden kan beroepen dat voor haar man geldt als bewijs van het bezit van de Belgische nationaliteit.

30. — Zij die overeenkomstig de wet van 24 Maart 1949 het algemeen kiesrecht hebben bekomen, zullen ingevolge een bijzondere bij M.B. te bepalen procedure nog gebracht worden op de kiezerslijsten die in 1949 in werking zullen treden, voor zover zij — vanzelfsprekend — aan de gestelde vereisten (leeftijd, woonplaats in de gemeente, enz.) voldoen.

Rob. PICAUVET, dr. jur.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 10 Januari 1949.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-verslaggever : M. Simon.

Advocaat-generaal : M. Janssens de Bisthoven.

Hoger beroep. — Devolutive kracht van het door de burgerlijk verantwoordelijke partij ingestelde hoger beroep.

Zelfs indien het op de strafvordering gewezen vonnis t. a. v. het O. M. en de verdachte onherroepelijk is geworden, kan het niet worden tegengeworpen aan de burgerlijk verantwoordelijke partij, die erlegen in hoger beroep is gekomen. Deze laatste behoudt immers het recht vóór de appelrechter,

zowel tegenover het O.M. als tegenover de burgerlijke partij, datgene te betwisten wat zij in eerste aanleg mocht betwisten, o.m. het feit dat de verdachte het hem te lastgelegde misdrijf heeft gepleegd.

Laineau t/Favier, b.p.

Gelet op het bestreden vonnis gewezen de 24 Mei 1948 door de Correctionele rechtbank te Gent ;

Over het tweede middel : verkeerde toepassing, verkeerde interpretatie en, in alle geval, schending van de artikelen 97 der Grondwet, 151 (gewijzigd door artikel 2 der wet van 9 Maart 1908), 172 (gewijzigd door artikel 5 alinea 1 van de wet dd. 1 Mei 1849), 174, 187 en in het bijzonder 187 alinea 1 (gewijzigd door artikel 7 der wet van 1 Mei 1849), 202 (gewijzigd door artikel 7 der wet van 1 Mei 1849), 203. en in

't bijzonder 203, alinea's 1 en 2, van het wetboek van strafvordering; van het advies van de Raad van de Staat dd. 12 November 1806; van de artikelen 7 der wet van 1 Augustus 1899, houdende herziening van wetgeving en van de reglementen op de politie van het vervoer; 3, 23, 25, 26 van de wet van 17 April 1878, houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering; 13 en in 't bijzonder 13/1, 41 van het Koninklijk Besluit dd. 1 Februari 1934, houdende het algemeen reglement op de politie van het vervoer en het verkeer; 1382, 1383, 1384 en in 't bijzonder 1384 alinea 1 van het Burgerlijk Wetboek, doordat het bestreden vonnis recht doet aan de vordering der burgerlijke partij om reden dat het vonnis van de eerste rechter ten aanzien van verdachte Algoet op strafgebied in kracht van gewijsde is gegaan en dat het ongeval alleen te wijten is aan de fout van Algoet, terwijl het vonnis « a quo » jegens deze laatste bij verstek werd gewezen en uit geen enkel stuk van de bundel blijkt, dat het betekend zou geweest zijn en aldus het gezag en de kracht van het gewijsde zou verkregen hebben; dat, daarenboven, op hoger beroep van wege der burgerlijk verantwoordelijke partij, de rechter in hoger beroep tot plicht had ten aanzien van de burgerlijke belangen opnieuw te onderzoeken of de feiten der twee betichtingen al dan niet vaststaand waren, des te meer daar bij gebrek aan betekening van het vonnis « a quo » aan de niet verschijnende verdachte Algoet die feiten bij de uitspraak van het bestreden vonnis verjaard waren; dat eindelijk de rechters over de feiten door uitspraak te doen door de hierboven vermelde redenen in alle geval het Hof van Verbreking in de onmogelijkheid hebben gesteld na te zien of zij de door de eerste rechter ten laste van Algoet bewezen verklaarde feiten of betichtingen voor definitief vaststaand hebben gehouden, ofwel of zij integendeel de feiten ten aanzien van de burgerlijke belangen opnieuw hebben onderzocht;

Overwegende dat, beslissende bij verstek ten opzichte van beklaagde Algoet H., op tegenspraak ten opzichte van aanlegger, de politierechtbank te Deinze eerstgenoemde schuldig heeft verklaard aan de hem ten laste gelegde inbreuken op het Algemeen Reglement houdende politie van het verkeer en van het vervoer en laatstbedoelde burgerlijk verantwoordelijk heeft verklaard voor de veroordelingen tot de geldboeten, schadevergoedingen en de kosten, uitgesproken tegen Algoet;

Overwegende dat Algoet tegen dit vonnis geen rechtsmiddel heeft aangewend, maar dat aanlegger er tegen hoger beroep heeft ingesteld;

Overwegende dat het bestreden vonnis beslist dat het vonnis, gewezen door de eerste rechter, ten aanzien van Algoet op strafgebied in kracht van gewijsde is gegaan en er dienvolgens op dat gebied niets meer te beslissen valt wat bedoelde beklaagde betreft;

Overwegende dat eiser in verbreking door het beroep, dat hij heeft ingesteld, de beslissing gewezen door de eerste rechter belet heeft ten zijnen opzichte in kracht van gewijsde te gaan;

Overwegende dat zelfs indien de beslissing over de publieke vordering ten opzichte van het openbaar Ministerie evenals van de beklaagde onherroepelijk geworden was, zij nochtans dan de burgerlijk verantwoordelijke partij, die ervan in hoger beroep gekomen was, niet kon tegengeworpen worden;

Dat immers deze laatste het recht behield vóór de appelrechter, zowel tegenover het Openbaar Ministerie als tegenover de burgerlijke partij, datgene te betwisten wat zij in eerste aanleg mocht betwisten, o.m. het feit dat de beklaagde het hem ten laste gelegde misdrijf heeft gepleegd;

Overwegende dat, waar de correctionele rechtbank, uitgaande van de overweging, dat het beroepen vonnis het gezag van gewijsde heeft verkregen tegenover de beklaagde en dat dientengevolge deze verantwoordelijk is voor de schade, berokkend aan de burgerlijke partij, heeft geacht de beslissing, waarbij de eerste rechter aanlegger burgerlijk en solidair met de beklaagde veroordeelt tot de betaling van de geldboeten en van de kosten der publieke vordering, in stand te moeten houden, zonder vooraf te hebben nagegaan of beklaagde het aan de publieke vordering ten grondslag liggend feit al dan niet heeft gepleegd en aanlegger daarenboven burgerlijk en hoofdelijk met de beklaagde verantwoordelijk verklaart voor de schadevergoedingen, tot dewelke het zijn aangestelde veroordeelt, het bestreden vonnis de devolutieve werking van aanleggers beroep miskend heeft en alzo art. 202 (wet van 4 Mei 1849, art. 7), Wetboek van Strafvordering geschonden;

Om d'ere Redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis, doch alleen voor zoveel het aanlegger burgerlijk verantwoordelijk verklaart voor de veroordelingen tot de geldboeten, schadevergoedingen en kosten uitgesproken tegen Algoet;

Beveelt dat onderhavig arrest zal worden overgeschreven op de registers van de Correctionele rechtbank te Gent en dat melding er van zal worden gemaakt op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt de burgerlijke partij tot de kosten.

Verwijst de zaak, alzo beperkt, naar de Correctionele rechtbank te Brugge.

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer. — 11 Maart 1949.

Voorzitter : M. Fiers.

Raadsheren : M.M. Louveaux en Moeneclaeys.

Advocaat-generaal : M. Delahaye.

Pleiters : Mrs. Moyersoens en Castille.

Accijnsrecht op ongefabriceerde tabak. — Berekening onmogelijk wegens gebrek aan bepaling van het bedrag.

Vóór de wet van 31 December 1947 bestond geen wetsvoorschrift dat het bedrag van het accijnsrecht op ongefabriceerde tabak bepaalde. Het voorziene accijnsrecht voor rooktabak mag niet bij analogie op tabak in blad worden toegepast.

Slechts de minimumboete van 1000 frs. kan worden opgelegd.

O.M. t/ Eeman K.

.....;

Overwegende dat beklaagde staande houdt dat op 7 Januari 1944, dag waarop het misdrijf gepleegd werd, er geen wetsbepaling bestond, die het bedrag van het accijnsrecht op ongefabriceerde tabak bepaalde;

Overwegende dat deze stelling gegrond is;

Overwegende inderdaad dat art. 1 der wet van 23 Juni 1938, gewijzigd bij Besluitwet van 28 September 1939, bij art. 5 der wet van 30 December 1939, bij art. 5 van het Besluit van 17 Januari 1941 en bij het Besluit van 8 Juni 1942 enkel het bedrag van het accijnsrecht op gefabriceerde tabak bepaalt, hetwelk verschilt volgens de categoriën van gefabri-

ceerde producten, maar dat voor het hoofdrecht berekend wordt in procenten op de kleinhandelsprijs van ieder product volgens een door de Minister van Geldwezen op te stellen schaal;

Overwegende dat art. 3 par. 4 der wet van 23 Juni 1938 (nieuw artikel, zoals het gewijzigd werd bij art. 2 van het Besluit van 8 Juni 1942) luidt als volgt: «Het Hoofd van het Ministerie van Financiën bepaalt forfaitair, voor elke categorie van »produkten de kleinhandelsprijs, die als grondslag »moet dienen voor de heffing van de rechten of het »bedrag der rechten te heffen op de gefabriceerde »tabak aangeslagen ten laste van onbekende, op gefabriceerde tabak waarvan het bezit of het vervoer »onregelmatig is, alsmede op groene droge tabak of »ongefabriceerde die het voorwerp uitmaakt van »ene overtreding »;

Overwegende dat het Hoofd van het Ministerie van Financiën, gebruik makende van een deel van de machtiging, hem krachtens laatstbedoelde wetsbepaling toegekend, bij Besluit van 9 Juni 1942 heeft bepaald: «Art. I Voor de heffing van het accijnsrecht hoofdrecht en aanvullend recht, wordt aan de »in art. 2 par. 4, laatste lid van voormeld Besluit »van 8 Juni 1942 bedoelde produkten, forfaitair de »hierna aangeduide waarde toegekend, welke geacht »wordt hun kleinhandelsprijs te vertegenwoordigen.

sigaren	het stuk	fr. 1,50
sigarillos	het stuk	fr. 0,40
sigaretten	het stuk	fr. 0,20

tabak in bladeren, andere dan groene tabak, of tabak waarvoor de vervaardiging niet gans voltooid is, rooktabak (onverpakte gekorven tabak inbegrepen) snuif en droge pruimtabak het kgr. fr. 70
groene tabak, het kgr. droge tabak (gewicht te bepalen op voet van de officiële opbrengst van het gewest fr. 70

Evenwel voor groene tabak, geteeld door planters die hoogstens 150 planten gezet hebben, dient het accijnsrecht (hoofdrecht en aanvullend recht) geheven tegen het forfaitair bedrag van drie frank per plant »;

Overwegende dat het Hoofd van het Ministerie van Financiën zich aldus er toe beperkt heeft slechts van een deel van de hem bij de wet van 23 Juni 1938 toegekende machtiging gebruik te maken en enkel de kleinhandelsprijs forfaitair heeft bepaald, die als grondslag moest dienen voor de heffing van de rechten op groene of droge ongefabriceerde tabak, voorwerp van ene overtreding, zonder gebruik te hebben gemaakt van de machtiging, hem insgelijks toegekend om het bedrag (het procent) te bepalen der voor die producten op voornoemde grondslag te heffen rechten »;

dat het dit slechts gedaan heeft voor de groene tabak, geteeld door planters die hoogstens 150 planten gezet hebben »;

Overwegende dat het Hoofd van het Ministerie van Financiën op 10 Juni 1942 bepaald heeft :

«Art. 7. — De planter, behalve degene die hoogstens 150 planten voor zijn gebruik bestemde plant »ten teelt, moet gans de door hem ingestemde hoeveelheid droge tabak vertonen. Die hoeveelheid mag »niet kleiner zijn dan de opbrengst berekend volgens onderstaande grondslagen (officiële opbrengst)

«Elk onderwicht geeft aanleiding tot betaling van »het accijnsrecht. Daarenboven, indien het onderwicht 2% van de te vertonen hoeveelheid overtreft »loopt de planter de boete op voorzien bij art. 3 par. »1 en 2 der wet van 23 Juni 1938».

Overwegende dat het Hoofd van het Ministerie van Financiën nochtans nagelaten heeft te bepalen welk accijnsrecht op het onderwicht van ongefabriceerde droge tabak moest betaald worden »;

Dat ter zake een leemte bestaat in de wetgeving, blijkt uit het feit dat bij Besluit d.d. 31 Juli 1941 het accijnsrecht op tabak in blad forfaitair vastgesteld was op 20 frank het kilo, hetwelk later bij Besluit van 7 Februari 1942 op 30 frank gebracht werd »;

dat het Besluit van 10 Juni 1942, voornoemde bepalingen vervangen heeft door het vorige forfaitair recht uitdrukkelijk af te schaffen (art. 30 Besluit dd. 10 Juni 1942) en te beslissen (art. 7) dat voortaan het accijnsrecht zal verschuldigd zijn, zonder het bedrag ervan nader te bepalen »;

Overwegende dat de wetgever van 31 December 1947, deze leemte inziende, uitdrukkelijk bepaald heeft (art. 1 par. 3 al. 2 der wet van 31 December 1947) dat het accijnsrecht voor de ongefabriceerde tabak geïnd wordt volgens het voor rooktabak vastgesteld bedrag »;

Overwegende dat het Bestuur der Douanen en Accijnzen aanvoert dat, door het gelijkstellen van de waarde van de groene en de ongefabriceerde tabak met de waarde van de gefabriceerde rooktabak, het Hoofd van het Ministerie van Financiën zijn inzicht heeft te kennen gegeven «de tabak in blad, die het voorwerp uitmaakt van een overtreding, op dezelfde wijze te belasten als rooktabak» (aanvullende nota blz. 3 n° 7) »;

Overwegende dat de door het Ministerie van Financiën vooropgestelde uitlegging er op neerkomt het voorziene accijnsrecht voor rooktabak bij analogie op de tabak toe te passen, dat de grondwet geen analogische toepassing van een straf- of fiscale wet duldt »;

Overwegende dat, indien de wet van 1938 en de besluiten van 1942 voor het accijnsrecht, op groene tabak en ongefabriceerde tabak verschuldigd, ieder maal verwijzen naar het accijnsrecht, dat op de gefabriceerde tabak slaat, zij niet bepalen hetwelk der verschillende procenten, in art. 1 der wet van 1938 opgesomd, op de groene en op de ongefabriceerde tabak zal toepasselijk zijn »;

Overwegende dus dat op de dag van het ten laste gelegde feit wel een wetsbepaling bestond, die de grondslag bepaalde (dit is de kleinhandelsprijs) van het groene of ongefabriceerde droge tabak te heffen accijnsrecht, maar geen wetsbepaling die het bedrag of het procent van het op die grondslag te heffen accijnsrecht vaststelde »;

Overwegende dat voor het Hof bewezen is gebleven, dat beklagde zich schuldig heeft gemaakt aan het hem ten laste gelegde feit »;

dat beklagde in hoger beroep niet meer betwist dat hij een deel van zijn tabaksoogst van 1943 onttrokken heeft aan de voorgeschreven toezichtsmaatregelen »;

Overwegende, dat uit hetgeen voorafgaat voortspriet dat er ten laste van beklagde geen accijnsrecht, waarvan het bedrag bij gebrek aan wetsbepaling niet kan berekend worden, en vervolgens geen geldboete gelijk aan tienmaal dat recht mag toegepast worden »;

Overwegende dat het gesloten recht, bij artikel 3 der wet van 23 Juni 1938 bedoeld, het accijnsrecht is dat bij art. 1 der wet voor gefabriceerde tabak voorzien wordt »;

Overwegende dat beklagde door zijn strafbare handeling een hoeveelheid ongefabriceerde tabak aan een der op die producten ten laste van de fabrikant en volgens de bestemming, die deze er later aan zou

gegeven hebben, te innen accijsrechten onttrokken heeft zonder dat er bepaald kan worden aan welk der verschillende accijsrechten, in art. 1 voorzien, hij ze onttrokken heeft; dat dus het verschuldigd recht en de boete gelijk aan tienmaal het gesloken recht evenmin op grond van art. 1 kan berekend worden;

Overwegende echter dat artikel 3 der wet van 23 Juni 1938, gewijzigd bij art. 2 van het Besluit dd. 8 Juni 1942, aanstipt dat de opgelegde boete, in ieder geval, niet minder mag bedragen dan 1000 frank;

Dat de wetgever aldus uitdrukkelijk heeft beschikt dat er altijd een minimum boete van 1000 frank diende toegepast te worden;

Overwegende dat de bepaling van art. 3, par. 1, laatste alinea, der wet van 23 Juni 1938, gewijzigd bij Besluit van 8 Juni 1942 in zake niet toepasselijk is, daar de hoeveelheid der producten onttrokken aan het accijsrecht, nauwkeurig vastgesteld werd;

Dat deze bepaling niet van toepassing is, wanneer de wetgever zelf nagelaten heeft het bedrag van het verschuldigd recht te bepalen;

Om deze redenen :

.....

Doet te niet het bestreden vonnis en, opnieuw wijzende,

Veroordeelt beklagde tot het betalen aan het vervolgende Beheer ener geldboete van 1000 frank of een vervangende gevangenisstraf van 15 dagen;

Veroordeelt beklagde tot de kosten van eerste aanleg begroot op 13 frank, wat betreft het Beheer van Geldwezen, en op 32 frank, wat betreft de openbare partij.

Kosten van hoger beroep ten laste van de Staat.

NOOT : In dezelfde zin als bovenstaand arrest een vonnis van de rechtbank Dendermonde dd. 3 Februari 1947 in zake O.M. t/ Van der Stappen en cs., niet gepubliceerd.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer. — 8 December 1948.

Voorzitter : M. Desolre.

O. M. : M. Van der Planken.

Pleiters : Mrs. Posenae en Roost.

Echtscheiding. — Bevoegdheid razione loci. — Eis tot echtscheiding door de man tegen de vrouw ingesteld. — Bevoegd is de rechtbank van de toegelaten verblijfplaats van de vrouw.

Indien de vrouw hetzij krachtens het verlof van de rechtbank, hetzij met uitdrukkelijk of stilzwijgend goedvinden van haar man, elders dan bij laatstgenoemde verblijft, is de rechtbank van het arrondissement, waarin de vrouw verblijft, bevoegd, om kennis te nemen van een tegen de vrouw ingestelde vordering tot echtscheiding.

Lafaye t/ Houbard.

Aangezien de eis strekt tot het toestaan van de echtscheiding op grond van een vonnis der Correctionele Rechtbank van Brussel dd. 24 Februari 1948, dat verweerster veroordeelt wegens overspel;

Aangezien verweerster de onbevoegdheid razione loci van de Rechtbank van Antwerpen opwerpt;

Aangezien beide echtelieden gevestigd waren te Brussel en verweerster aldaar is blijven wonen; dat aanlegger echter Brussel verlaten heeft in 1935 voor Leopoldstad in Belgisch Congo, zich opnieuw te Brussel heeft laten inschrijven in 1945, en sinds 8-7-1947 te Antwerpen, volgens uittreksel van de Bevolkingsregisters;

Dat hij zijn eis voor de Rechtbank te Antwerpen heeft ingeleid, omdat hij beweert zijn domicilie te Antwerpen te hebben, alhoewel in Congo verblijvende;

Aangezien de gehuwde, en niet van lijf gescheiden vrouw geen andere wettelijke woonplaats heeft dan die van haar man;

Dat om die reden artikel 234 B. W. bepaalt dat de eis tot echtscheiding wegens een bepaalde oorzaak slechts kan ingesteld worden voor de rechtbank van het arrondissement waar de « echtgenoten » hun woonplaats hebben;

Dat echter van dit principe wordt afgeweken, indien tengevolge of naar aanleiding van de procedure aan de echtgenote het recht werd toegekend een afzonderlijk verblijf te hebben; dat in zulk geval de eis tot echtscheiding moet gebracht worden voor de Rechtbank van het arrondissement waar de verwerende partij gedomicilieerd is (Piérard, Divorce, t. I, n° 254; Pand. belges, V° Divorce n° 556);

Aangezien in casu de huidige procedure voorafgegaan werd door een rechtsvordering, strekkende tot echtscheiding, ingesteld voor de Rechtbank te Leopoldstad, en die thans volgens bewering van verweerster nog hangende zou zijn voor het Hof te Leopoldstad;

Dat vanaf het ogenblik, waarop die procedure ingeleid werd, de echtelieden niet meer tot samenwonen konden verplicht worden; dat verweerster is blijven wonen te Brussel in het huis, waar vroeger de gemeenschappelijke woning gevestigd was; dat aanlegger er zich niet tegen verzet heeft en bijgevolg aanvaard heeft dat zij aldaar haar tijdelijke en bijzondere woonplaats zou hebben;

Dat ten opzichte van derden, de vrouw wettelijk gedomicilieerd blijft bij haar man, maar dat tegenover haar man en voor alle rechtsvorderingen welke tussen de echtelieden mochten aanhangig gemaakt worden, de vrouw gedomicilieerd is op de plaats, die bepaald werd hetzij door de Rechtbank, hetzij door de vrouw met uitdrukkelijk of stilzwijgend akkoord van haar echtgenoot;

Dat verweerster dus ten opzichte van aanlegger sinds het inleiden van de procedure te Leopoldstad gedomicilieerd is te Brussel, en nooit hare woonplaats te Antwerpen heeft gehad;

Dat, hangende de vroegere procedure, de Rechtbank te Antwerpen dus onbevoegd is razione loci om kennis te nemen van de nieuwe eis tot echtscheiding;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Verklaart zich onbevoegd razione loci, en verwijst aanlegger in de kosten.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

6e Kamer — 2 December 1948.

Voorzitter : M. Ooms.

O. M. : M. Gepts.

Pleiters : Mrs Buisseret en De Meyer.

Overliggeld. — Bedongen schorsing van de ligtijd door staking. — Belgische staat als geconsigneerde. — Niet inroeping door de staat van de hulp van het leger om het schip te lossen. — Handelingen van de staat als openbare macht staan niet ter beoordeling van de rechter.

Bij de charter-partij was bedongen, dat de ligtijd door staking wordt geschorst. De kapitein van het schip beroept zich op het feit, dat de staking van de dokwerkers in casu de ligtijd niet heeft geschorst, daar de geconsigneerde, zijnde de Staat, bij machte was het schip tijdig te doen lossen met behulp van het leger.

Wanneer de Staat de hulp van het leger inroept, handelt hij niet als partij bij een overeenkomst, doch neemt als openbare macht naar eigen goeddunken zodanige maatregelen, als hij nuttig acht in het belang der gemeenschap. Zulk optreden van de Staat kan niet worden onderworpen aan het oordeel van de rechter.

Kapitein Carr t/ Union belge des importateurs de combustibles en de Belgische Staat (Economische zending).

Aangezien de eis strekt tot gezamenlijke veroordeling van beide verweerders om aan aanlegger te betalen de som van 27.008 dollars, Verenigde Staten van Noord-Amerika, om te zetten in Belgische franken aan de hoogste koers op de dag der betaling; tweede verweerder in elk geval zich te zien en horen veroordelen om gevolg te geven aan de solidaire zekerheidsstelling, door hem onderschreven op 24 Januari 1947; zich dienvolgens te zien en horen veroordelen om solidair met eerste verweerder te betalen of minstens bij gebreke van nakoming door deze der tegen haar uitgesproken veroordelingen van bovengemelde bedragen, vermeerderd met de vergoedingen en/ of verwijlinteressen vanaf 1 Januari 1947 en/ of de gerechtelijke interessen;

Aangezien tweede verweerder vraagt, dat eerste verweerder zou buiten zaak gesteld worden, omdat zij slechts gehandeld heeft als zijn mandataris;

Aangezien het door aanlegger geëiste bedrag 19 dagen en 7 uren overligdagen vertegenwoordigt à rato van 1.400 dollars per 24 uur, overeenkomstig hetgeen tussen partijen werd bedongen;

Aangezien de s/s Argobec met een lading van 8.473 ton Engelse steenkool aan boord, bestemd voor Belgisch verbruik, in de haven van Antwerpen toekwam op 22 December 1946 te 16 uur en dat de « notice of readiness » afgeleverd werd op 24 December 1946;

Aangezien verweerders, consignatarissen der koopwaar, over drie en half ligdagen beschikten, à rato van 2.500 ton per dag; dat, 25 December een feestdag zijnde, de ligdagen op 28 December te 12 uur middag ten einde liepen;

Aangezien, om te ontsnappen aan de gevraagde betaling van overliggeld, verweerders zich beroepen op artikel 8 der charterpartij, die in Nederlandse vertaling luidt: « bij geval van stakingen, lockout, relletjes (burgerlijke troebelen), of elke andere oorzaak of ongeval buiten de contrôle van de consignatarissen,

die het lossen van het schip zullen beletten of vertragen, zal de ligtijd niet lopen, tenzij het schip zich reeds in overligtijd bevindt »;

Aangezien aanlegger deze tekst leest in deze zin, dat de staking op zichzelf nog geen overmacht uitmaakt; dat zij pas dat karakter verkrijgt, wanneer zij buiten de contrôle ligt van de consignataris, dit wil zeggen, wanneer deze niet bij machte is de gevolgen van die staking voor wat betreft het lossen der lading, te beletten of te verhelpen;

Aangezien in de lezing van aanlegger de woorden « buiten contrôle der consignatarissen » aldus ook slaan op de gevallen van staking, lockout en burgerlijke relletjes; dat de tekst ook zo zou kunnen gelezen worden dat de woorden « buiten contrôle » enkel slaan op de gevallen, die geen staking, lockout of relletjes zijn;

Aangezien volgens bekende rechtsgeleerden en vele rechterlijke beslissingen, wat partijen in dergelijke voorwaarden bedoeld hebben met staking die de ligdagen schorst, is « een staking die losgebroken is onder de werklieden, die onmisbaar zijn om het lossingswerk te verrichten en die de normale en regelmatige werkzaamheden zo niet onmogelijk maken, minstens zeer bemoeilijken; vanaf het ogenblik dat het werk gestaakt wordt, dit wil zeggen, wanneer het arbeidscontract door de werklieden, die nodig zijn voor het lossen, verbroken is, worden de ligdagen te samen met de akkoorden geschorst, zonder dat moet onderzocht worden of de bevrachter een einde aan de werkstaking had kunnen stellen door voldoening te schenken aan de stakers of door andere werklieden aan te werven ten koste van geldelijke opofferingen (Smeesters en Winkelmolén, Droit maritime et fluvial, t. II, p. 72, Nr 515 en aldoor aangehaalde beslissingen);

Aangezien, indien deze beschouwing bijgetreden wordt het ongegronde van de eis van aanlegger al dadelijk aan het licht treedt, vermits noch het feit der staking noch het ontbreken van geschoolde dokwerkers betwist wordt;

Aangezien aanlegger echter van mening is, dat staking zonder meer niet voldoende is om de ligdagen te schorsen; dat, opdat staking kunne gelden als overmacht, die de ligdagen schorst, moet bewezen zijn dat de bevrachters of consignatarissen in de volstreekte onmogelijkheid verkeerden om de nadelige gevolgen van de staking, voor wat het lossen betreft, te beletten of te verhelpen;

Aangezien aanlegger beweert dat het bewijs van het tegenovergestelde geleverd werd, vermits de Belgische Staat, hebbende als orgaan de Economische Zending, voor wie kolen bestemd waren en die de werkelijke consignataris der lading was, er in geslaagd is de hulp van het leger te bekomen, zodat soldaten het werk van de havenarbeiders hebben verricht en niet minder dan twaalf schepen, geladen met Amerikaanse steenkolen, gelost hebben tussen 22 December 1946 en 12 Januari 1947, schepen waarvan verschillende nog na de « Argobec » de haven waren binnengelopen;

Aangezien verweerders beweren dat het hun schuld niet is, zo de « Argobec » niet, zoals de twaalf andere schepen, is gelost met behulp van het leger; dat dit het gevolg is geweest van de toestand, geschapen door de uitgebroken staking, die de ligdagen heeft geschorst, en dat voor het lossen bij voorkeur zulke schepen in aanmerking kwamen, waarvan de lading het meest geschikt bleek om in de dringendste behoeften van de bevolking te voorzien;

Aangezien echter wat aanlegger juist aan verweerder verwijt is, dat hij, Belgische Staat zijnde, de middelen die te zijner beschikking stonden, namelijk de hulp van het leger, niet heeft gebruikt in het belang van de « Argobec », zoals dat geschied is voor

de twaalf andere schepen; dat aanlegger alle onderscheid verwerpt tussen de Belgische Staat, contracterend als privaatspersoon en de Staat als publiekrechtelijk persoon, die als administratie over een discretionnaire macht beschikt, waarvan het gebruik niet kan gecontroleerd worden door de rechtsmacht;

Aangezien aanlegger zich beroept op de bekende arresten van het Hof van Verbreking dd. 5 November en 15 December 1920 (Pas. 1920, I, 193), geveld op conclusies van de Eerste-Advocaat-Generaal, de Heer Paul Leclercq, waarbij gebroken werd met de vroegere rechtspraak, die aan de Staat toeliet zich te verschuilen achter zijn tweeslachtig karakter van privaatscontracterende partij en soevereine macht, om alzo te ontsnappen aan de gevolgen zijner fout in de uitvoering zijner contractuele verplichtingen;

Aangezien door de nieuwe rechtspraak werd geproclameerd dat, wanneer in de uitvoering van een contract de Belgische Staat als partij optreedt, de burgerlijke rechtbanken bevoegd zijn om de fout, door de Staat begaan, vast te stellen en hem te veroordelen wanneer een burgerlijk recht gekrenkt is; dat de rechtsmacht geroepen is om de burgerlijke rechten te verdedigen en dat, wanneer het geldt de verdediging dezer burgerlijke rechten en het herstel der schadelijke gevolgen van die krenking, de grondwet zich niet bekommert om de natuur der daden, die een burgerlijk recht hebben gekrenkt, maar alleen oog heeft voor de natuur van het gekrenkte recht (arrest 5 November 1920, Pas. I, 193); dat immers de daden voor de Openbare Besturen slechts onaanvechtbaar zijn, voor zoveel zij geen rechtsovertreding uitmaken en geen burgerlijk recht krenken (ibidem);

Aangezien aanlegger beweert dat het burgerlijk recht, dat « in casu » gekrenkt werd, het recht was van de kapitein om, na verloop der contractuele ligdagen, vrij over zijn schip te kunnen beschikken;

Aangezien aanlegger aldus redeneert: de vraag is te weten of de verweerder, Belgische Staat, alles gedaan heeft wat hij kon om met betrekking tot het lossen der « Argobec » de gevolgen van de staking te beletten of te verminderen, zoals dit gebeurd is met de andere schepen;

Aangezien door het inroepen van de hulp van het leger de Belgische Staat heeft gehandeld, niet als een contracterende partij binnen het raam van zijne verplichtingen, vastgelegd in de charterpartij, maar als openbaar bestuur, gebruik makend van zijne willekeurige (discretionnaire) macht, krachtens dewelke hij uit eigen initiatief zodanige maatregelen treft, die hij nuttig acht voor de belangen der gemeenschap; dat de rechtbanken niet te oordelen hebben noch over de drijfveren die de Staat hebben aangezet deze maatregelen te treffen, noch over de wijze waarop de Staat deze maatregelen heeft ten uitvoer gebracht, tenzij deze maatregelen strijdig mochten zijn met de wet of een burgerlijk recht mochten gekrenkt hebben;

Aangezien noch de twaalf schepen, die gelost werden, noch de « Argobec », die niet gelost werd, van de Staat mochten vergen dat hij tot deze maatregelen zijn toevlucht zou nemen; dat zulks voor de Staat geen plicht was, maar alleen van zijn vrije wil en van zijn believen afhangt; dat bijgevolg de Staat heeft gehandeld binnen het kader van zijn discretionnaire macht als openbaar bestuur zonder dat noch de geloste schepen, noch de « Argobec » enig recht op deze tussenkomst konden doen gelden; dat er geen aanleiding of tussenkomst van de rechterlijke macht bestaat, wanneer de aanlegger er zich toe bepaalt klacht te uiten over het gebrek aan hulp vanwege het openbaar bestuur of over de wijze, waarop deze hulp

werd verleend; het enige wat in zulk geval kan gedaan worden is een beroep op het beter ingelichte bestuur (noot onder arrest van 11 Mei 1933, Pas. I, 229);

dat dezelfde mening reeds werd uitgesproken door de eerste Advocaat-generaal, de heer Paul Leclercq, bij gelegenheid der arresten van November 1920 in de volgende bewoordingen: « d'une façon générale, la faute existera lorsque l'acte gouvernemental pour ne pas léser le droit civil du particulier, aurait dû être autre; si le particulier n'a pas droit à ce que l'acte gouvernemental soit différent, l'acte ne viole pas une obligation préexistante; il ne portera pas atteinte à un droit civil; dès lors rien ne sera dû (Pas. 1920, I, p. 223) »; dat dezelfde magistraat toegaf dat het Bestuur het recht heeft in het algemeen belang initiatieven te nemen, die zich openbaren in handelingen, die door de wet uitsluitend overgelaten zijn aan het oordeel van het bestuur, dat oppermachtig beslist op welke manier zij zullen worden uitgevoerd;

Aangezien het Gerecht niet gemachtigd is de drijfveren en de nauwkeurigheden der feiten, die het bestuur ertoe aangezet hebben of waarop het gesteund heeft om zijne beslissingen te treffen, te onderzoeken of te beoordelen, wanneer deze beoordeling toekomt aan het openbaar bestuur zelf (Cass. 24 October 1904, Rev. de l'Adm. 1905, p. 124; Cass. 5 Februari 1906, Rev. de l'Adm. 1906, p. 369);

dat enkel beroep zou kunnen worden gedaan op een administratieve rechtsmacht en dit wegens machtsmisbruik (Cass. 14 Februari 1910, Rev. de l'Adm. 1910, p. 245; Cass. 4 Maart 1912, Rev. de l'Adm. 1912, p. 296; Cambier, de la responsabilité de la puissance publique et de ses agents, p. 413 en 414);

Tegeneis: (zonder belang);

Om deze redenen:

De Rechtbank, gehoord in openbare terechtzitting van 25 Juni 1948 in de Nederlandse taal het eensluidend advies van de Heer J. Gepts, substituut van de Procureur des Koning;

Rechtdoende op tegenspraak;

Alle meerdere of strijdige besluiten verwerpende;

Stelt eerste verweerster, Union Belge des Importateurs de Combustibles, buiten zake zonder kosten;

En rechtdoende op de hoofdeis, verklaart hem ontvankelijk, doch niet gegrond, en wijst hem af, enz.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUSSEL

2e Kamer. — 15 Februari 1949.

Voorzitter: M. Dellois.

Rechters: M.M. Peers de Nieuwburgh en Acheroy.

Pleiters: Mrs. Nauwelaers en De Wachter.

Aansprakelijkheid van politieke delinquenten. — Vordering tot schadevergoeding ingesteld tegen de vader van een minderjarige politieke delinquente. — Betrekkelijke werking van het gezag van een burgerlijk gewijsde. — Bewijslast.

Vordering tot schadevergoeding door de staat ingesteld tegen de vader wegens politieke misdrijven, beweerdelijk tijdens haar minderjarigheid door zijn dochter gepleegd.

Het vonnis van de krijgsraad, voor zover de dochter daarbij tot schadevergoeding jegens de staat is veroordeeld, kan niet aan de vader worden tegen- geworpen, daar het gezag van een burgerlijk ge-

wijsde slechts betrekkelijke werking heeft. (Art. 1351 B. W.)

Op eiser rust de last om t.o.v. de rechter, vóór wie hij de zaak heeft aanhangig gemaakt, zo het bestaan als de omvang van de naar zijn bewering geleden schade te bewijzen.

Die bewijslast rust ook op de Staat wat betreft de vraag, of verweerders dochter zich tijdens haar minderjarigheid aan bedoelde feiten heeft schuldig gemaakt.

Belgische Staat t/ De Keersmaecker.

Overwegende dat bij vonnis van de Krijgsraad te Brussel geveld op 18 October 1945, dat kracht van gewijsde bekomen heeft, De Keersmaecker Godelieve, geboren op 12 Maart 1921, tot een gevangenisstraf werd veroordeeld wegens de aldus in het vonnis vastgestelde feiten :

A — te Kapelle-op-den-Bosch, rechterlijk arrondissement Brussel, tussen de 28 Januari 1943 en de 3 September 1944, wetens 's vijands politiek of oogmerken te hebben gediend; of/en wetens een propaganda geleid, door enigerlei middel gevoerd, uitgelokt, geholpen of begunstigd te hebben, gericht tegen de weerstand tegen de vijand of diens bondgenoten, of strekkende tot het wetens dienen van 's vijands politiek of oogmerken;

B — tussen de 10 Mei 1940 en de 3 September 1944, in overtreding van artikel 1 der wet van 22 Maart 1940 betreffende de verdediging van de nationale instellingen, werkdadig deel uitgemaakt te hebben of om het even welke functie uitgeoefend te hebben in de D.M.S.-groepering, vereniging of organisatie, die de vernietiging nastreeft van België's onafhankelijkheid, van de grondwettelijke vrijheden of instellingen van het Belgisch volk;

Overwegende dat genoemde gecondemneerde bij hetzelfde vonnis veroordeeld werd om aan de Belgische Staat, gevoegde burgerlijke partij, een geldsom groot 50.000 frank te betalen tot het vergoeden van de schade hem te weeggebracht door beide ten laste van beklagde gelegde feiten;

Overwegende dat hier aangestipt dient te worden, dat dit gedeelte van het vonnis geenszins aan verweerder tegengeworpen mag worden uit aanmerking van het betrekkelijke van het gewijsde op burgerlijk gebied;

Overwegende dat deze eis er toe strekt, verweerder, vader van De Keersmaecker Godelieve voornoemd, te doen veroordelen om aan de Belgische Staat een geldsom, groot 25.000 frank, te betalen tot het vergoeden van de schade, aan de Staat te weeggebracht door het tweede feit, dat door zijn dochter werd gepleegd en wel terwijl zij, nog onmondig zijnde, met verweerder woonde;

Overwegende dat aan aanlegger, zoals om het even aan welken aanlegger, de last is opgelegd het bestaan en de omvang van de aldus aangevoerde schade te bewijzen; voorts te bewijzen dat het misdrijf begaan werd voor de 12 Maart 1942;

Overwegende dat er tot staving zo van het bestaan als van de omvang der schade, die aan de Belgische staat door bedoelde handelingen van De Keersmaecker Godelieve zou berokkend geworden zijn, geen enkel bewijselement is voorgelegd of zelfs aangeduid; dat voor geen rechter een feit voor waar is te houden, zolang dit voor hem zelf niet is bewezen; dat zulks dan ook blijft gelden, al ware het zelfs dat dit feit van algemene bekendheid zou wezen; dat er inderdaad aan de partij, tegen dewelke een feit wordt aangevoerd, de gelegenheid dient verschafte te worden over dit feit te redetwisten en hare zienswijze daaromtrent ken-

baar te maken, ne inauditus condemnetur; (cfr. onder meer De Page, III, nr 716-721);

Overwegende dat er niet aan valt te twijfelen, dat aanlegger voor de Krijgsraad de hem door de handelingen van beklagde berokkende schade doeltreffend heeft bewezen; dat hem daardoor de moeite geenszins wordt gespaard opnieuw zijn bewijsmiddelen ditmaal ten opzichte van huidige verweerder in het licht te stellen;

Overwegende dat het daarenboven niet bewezen is dat het door de Krijgsraad vastgestelde tweede feit onder de minderjarigheid der dochter van verweerder plaats greep; dat het onzin zou wezen de bewoordingen « tussen de 10 Mei 1940 en de 3 September 1944... » letterlijk op te vatten, met dit gevolg dat het « erga omnes » zou bewezen zijn dat beklagde op 11 Mei 1940 met haar misdadige handelingen zou begonnen zijn; dat aanlegger derhalve behoort de tijd te bepalen, waarop de dochter van verweerder werkdadig deel uitmaakte van de D.M.S. of er een functie in uitoefende; dat er van zo een eenvoudig feit geen de minste aanduiding in de voorgelegde stukken voorkomt, dat het inderdaad volstrekt niet voldoende is dat het beklagde, toen zij voor het gerecht verscheen, voor de geest niet kwam de periode van haar schuldige handelingen degelijk te bepalen, des te meer daar het haar op dat tijdstip vermoedelijk zonder belang moest toeschijnen; dat daarentegen uit zeker betrouwbaar voorkomende stukken, door verweerder voorgelegd, blijkt dat de schuldige handelingen zijner dochter eerst in de tweede helft van het jaar 1942 een aanvang zouden hebben genomen;

Om deze Redenen :

De Rechtbank,

Gelet op de artikels 4 en volgende der wet van 15 Juni 1935;

Rechtdoende op tegenspraak en verdere of tegenstrijdige conclusies afwijzende;

Verklaart de eis ongegrond, ontzegt aanlegger zijnen eis; verwijst hem in de kosten...

NOOT : Vgl. Rb. Brussel, 27 April 1948, R.W. 1947/48, 1215.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE LEUVEN

1e Kamer. — 15 Januari 1949.

Voorzitter : M. Van der Veeren.

Rechters : M.M. Vanhove en Versele.

O.M. : Declercq.

Pleiters : Mrs. Calloud en Hoschet.

1. Hoger beroep. — Ontvankelijkheid van het alleen door een burgerlijk verantwoordelijk partij ingesteld hoger beroep. — Gevolgen van zodanig hoger beroep.
2. Verkeer. — Beiderzijds begane verkeersfouten : verdeling van de aansprakelijkheid.

1. *Krachtens art. 202 Sv. is de burgerlijk verantwoordelijke partij bevoegd hoger beroep in te stellen tegen een vonnis, waarbij haar « aangestelde » is veroordeeld, de burgerlijke partij — als verdachte gedagvaard — vrijgesproken en de « aangestelde » tot vergoeding van de gehele schade veroordeeld, ook al is niet in hoger beroep gekomen noch door de « aangestelde », noch door de burgerlijke partij. Het aldus ingestelde hoger beroep kan alleen rechtsgevolgen hebben t.a.v. de burgerlijk verant-*

woordelijke partij; het gehele proces moet opnieuw beoordeeld worden doch alleen binnen de perken van de belangen der appellerende partij en uitsluitend met het doel om uit te maken of de burgerlijke veroordelingen al dan niet te hare laste moeten blijven.

2. *Daar de burgerlijke partij harezijds een lichte verkeersfout heeft begaan, moet zij een vierde van de schade dragen. De overige drie vierden moeten door appellante vergoed worden.*

O. M. en Schotmans, b.p. t./Vandermotte.

Gezien het hoger beroep, aangetekend door de burgerlijk verantwoordelijke door akte in dato van 10 Juli 1948 tegen een vonnis, uitgesproken door de Rechtbank van politie van het kanton Leuven de 30 Juni 1948, dat haar burgerlijk verantwoordelijk verklaart, voor de boeten en kosten, opgelegd aan verdachte Neerincx Omer Gislens, verwezen door voormeld vonnis voor het feit A tot een geldboete van twintig frank, voor het feit B tot een geldboete van vijftig frank en voor het feit C. tot een geldboete van zes en twintig frank, al deze geldboeten vermeerderd met negentig opdecimen en tot de kosten; belopende fr. : 63.00 wegens overtredingen van de artikelen 63 § 2 - 85A1 van het Koninklijk Besluit van 1 Februari 1934 en van art. 4 der besluitwet van 23 November 1940, gewijzigd door de besluitwet van 30 December 1946, en hetwelk haar als burgerlijk verantwoordelijk met de verdachte vernoemd solidair veroordeelt te betalen aan de burgerlijke partij als schadeloosstelling de som van zestien duizend acht honderd en tachtig frank 80 centiemen, met de vergoedende interesten sinds 2 Januari 1948 tot op 29 Juni 1948 en met de gerechtelijke interesten en solidair tot de kosten, gemaakt door gezegde partijen begroot op fr. : 340.00, ;

Aangezien het hoger beroep regelmatig is;

Aangezien de Burgerlijke Partij staande houdt, doch te vergeefs, dat het hoger beroep van de burgerlijk verantwoordelijke niet ontvankelijk is om reden noch het O.M. noch de veroordeelde aangestelde van de Burgerlijk verantwoordelijke hoger beroep hebben aangetekend tegen het vonnis a quo, waarbij ook de burgerlijke partij, als verdachte gedagvaard, vrijgesproken werd van het haar in eerste aanleg ten laste gelegde en waarbij op burgerlijk gebied de ganse verantwoordelijkheid van het ongeval ten laste van de aangestelde van de burgerlijk verantwoordelijke werd gelegd ;

Dat inderdaad overeenkomstig art. 202 van het wetboek van strafrechtspleging (art. 7 der wet van 1 Mei 1849) de burgerlijk verantwoordelijke partij bevoegd is om alleen en onafhankelijk van haar aangesteld hoger beroep in te stellen tegen het bestreden vonnis van de politierechtbank, wat in se uitsluit dat het vonnis a quo tegenover haar kracht van gewijsde zou hebben ;

Aangezien het enkel beroep van de burgerlijk verantwoordelijke partij slechts gevolgen kan hebben wat betreft haar pecuniaire verantwoordelijkheid, en wat hare verantwoordelijkheid op strafgebied aangaat;

Aangezien wegens dit beroep het ganse proces opnieuw moet beoordeeld worden, doch slechts binnen de perken van de belangen der beroep doende partij en met het doel uit te maken of de burgerlijke veroordelingen al dan niet ten laste van beroepster moeten blijven bestaan.

Aangezien de verjaring van de burgerlijke vorde-

ring samen met die van de publieke vordering gestuit is door het bestreden vonnis der politierechtbank van het kanton Leuven, dd. 30 Juni 1948 ;

Aangezien bewezen is gebleven, dat de vrachtauto van de burgerlijk verantwoordelijke partij op 1 Januari 1948 tussen het vallen van de avond en het aanbreeken van de dag, op de axiale baan Brussel-Luik te midden van de baan, door de bestuurder ervan verlaten, stond zonder voorzien te zijn van een naar achter uitstralend rood licht, toen hij aangereeden werd door de personenauto van de burgerlijke partij; dat dit gebrek aan achterlicht als de hoofdoorzaak van de aanrijding dient blijven aangezien te worden ;

Aangezien het feit, dat de linkervoerband van de vrachtauto stuk gesprongen was alvorens de aanrijding plaats greep geen oorzaak van ontheffing van verantwoordelijkheid uitmaakt, daar door een eenvoudige verplaatsing van de vrachtauto op de steenweg de geleider zeer gemakkelijk het achterlaten van een onverlichte hindernis op de baan had kunnen voorkomen;

Aangezien de beroepster niet betwist dat Neirincx Omer op het ogenblik der aanrijding haar aangestelde was en zij burgerlijk verantwoordelijk is voor de door haar aangestelde begane fouten;

Aangezien de beroepster nochtans voorhoudt, dat de burgerlijke partij Schotmans de helft van de verantwoordelijkheid van het ongeval dient te dragen wegens de fout, die deze laatste zou begaan hebben omdat zij de snelheid van haar personenauto niet had aangepast aan haar hierdoor beperkt gezichtsveld;

Aangezien uit de verklaring, door de Burgerlijke partij zelf aan de rijkswacht gedaan, blijkt dat zij bij de aanrijding met een snelheid reed van ongeveer 45 km. per uur en dat zij de onverlichte vrachtauto niet had opgemerkt, daar haar gezichtsvermogen fel belemmerd was door de vallende regen;

Aangezien wegens het beperkt gezichtsveld van de burgerlijke partij ingevolge de weergesteldheid en de onvoldoende openbare verlichting ter plaatse van het ongeval het haar onmogelijk was met zodanige verlichting de naar achter onverlichte, stilstaande vrachtauto te bemerken, zodat dient aangenomen te worden dat de burgerlijke partij een lichte fout begaan heeft, doordat zij, gelet op de weergesteldheid, op een gevaarlijke wijze haar voertuig heeft gestuurd en aldus de gevolgen van de aanrijding verzwaaard heeft;

Aangezien de burgerlijke partij wegens haar lichte fout een vierde ($\frac{1}{4}$) van de verantwoordelijkheid van het ongeval dient te dragen, terwijl de overige drie vierde delen ($\frac{3}{4}$) van de verantwoordelijkheid door de aangestelde van de beroepster dienen gedragen te worden;

Aangezien zeer terecht vergoedende interesten werden toegekend aan de benadeelde partij vanaf 2 Januari 1948, daar deze deel uitmaken van de volledige schadevergoeding, waarop deze partij recht heeft vanaf de schadelijke daad;

Aangezien de beroepster burgerlijk verantwoordelijk gebleven is voor de geldboete en kosten, door haar aangestelde Neirincx Omer Ghislain opgelopen door het vonnis waartegen beroep;

Om deze Redenen :

De Rechtbank ontvangt het beroep en, er over beslissende, bevestigt dat Vandermotte Leontina burgerlijk verantwoordelijk is voor de veroordeling tot de boeten en kosten ten laste van haar aangestelde Neirincx Omer, en verwijst haar tot de $\frac{3}{4}$ delen van de kosten van beroep, bedragende in het geheel de som van 229 frank,

Stelt $\frac{1}{4}$ deel dezer kosten van beroep ten laste

van de staat, op burgerlijk gebied: hervormt het vonnis a quo en, doende wat de eerste rechter had moeten doen,

Zegt voor recht dat de burgerlijke partij Schotsmans Norbert een vierde ($\frac{1}{4}$) van de verantwoordelijkheid draagt van de gevolgen van de aanrijding en dat Vandermotte Leontina slechts voor drie vierde ($\frac{3}{4}$) delen burgerlijk verantwoordelijk is voor deze gevolgen.

NOOT: Vgl. Cassatiearrest 10 Januari 1949 in dit nummer.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE OOSTENDE

3 Maart 1948.

Voorzitter: M. Tempere.

Referendaris: M. Six.

Pleiters: Mrs. Bernolet en Bosmans (Leuven).

Aansprakelijkheid voor een dier. — Tegenbewijs.

De eigenaar van een dier is aansprakelijk voor de schade welke het dier heeft veroorzaakt tenzij hij bewijst, dat het schadebrengend feit het gevolg geweest is van toeval, overmacht of schuld van een derde.

Van Houtte t/ Van de Castele.

Overwegende dat de vordering er toe strekt verweerder te veroordelen tot betaling van een totaal bedrag van 8.400,50 frank, zijnde door eiser ondergane schade wegens beschadiging van zijn auto door het paard en de kar van verweerder;

Overwegende dat eiser in de loop van het geding zijn vordering herleidt tot 7.100,70 frank;

Overwegende dat verweerder zijn verantwoordelijkheid ter zake betwist; dat hij voorhoudt dat weliswaar de schade veroorzaakt werd door zijn op hol geslagen paard, doch dat de schuld van dit op hol slaan gelegen was in het feit dat een legerauto dit paard had doen verschrikken; dat verweerder daaruit besluit dat hij van alle verantwoordelijkheid ontslagen is door overmacht, toeval of de schuld van een derde (cf. Cass., 23 Juni 1932, Pas. I, 200);

Overwegende dat een daaromtrent ingesteld strafonderzoek zonder gevolg gebleven is daar niet bleek dat verweerder een strafbaar feit zou hebben gedaan;

Aangezien het louter afwezig zijn van een strafbare handeling niet voldoende is om de eigenaar van een dier van zijn verantwoordelijkheid te ontslaan; hij dient bewijs te leveren van het toeval, de overmacht of de schuld van een derde (cf. Ber. Luik, 23 November 1938, Rev. Gén. Ass. Resp., 3.079);

Overwegende dat derhalve dient onderzocht of verweerder toeval, overmacht of schuld van een derde bewijst;

Overwegende dat de enige elementen daaromtrent vervat zijn in de verklaringen van verweerder en van zijn schoonbroeder Van Steenkiste tijdens het ingestelde strafonderzoek; dat beiden verklaarden dat het paard van verweerder schrok door het te dicht voorbijsteken van een Engelse legerauto, zodanig dat de kop van het paard geraakt werd; dat het paard daarop op hol sloeg en door de schok aldus veroorzaakt, verweerder van de kar viel;

Dat deze verklaringen niet werden tegengesproken door de opstellers van het proces-verbaal, die enkel verklaren dat de voerder van de Engelse auto niet ontdekt is geworden;

Dat eiser tijdens het onderzoek ook deze stelling niet tegensprak; hij verklaarde het paard slechts te hebben gezien toen het reeds op hol was;

Overwegende dat uit deze gegevens mag worden afgeleid dat de feiten zich inderdaad hebben voorgedaan zoals verweerder ze voorstelt; dat aldus de fout van de onbekende Engelse autovoerder — van een derde dus — bewezen is, zodanig dat verweerder niet verantwoordelijk kan gesteld worden;

Om deze redenen:

De Rechtbank, beslissende op tegenspraak, toepassing gedaan van de artikelen 2, 34, 36, 37 en 41 van de wet van 15 Juni 1935;

verklaart de vordering ontvankelijk, doch ongegrond; wijst eiser ervan af, met veroordeling tot de kosten.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST. NIKLAAS

1e Kamer. — 15 Februari 1949.

Voorzitter: M. Dirix.

Rechters: M.M. Blauwaert en Maes.

Referendaris: M. L. Thuybaert.

Pleiter: Mr. L. Van Scharen.

1. Verzekeringen. — Verzekeringsmakelaar. — Inning der premiën. — Stilzwijgend mandaat.

2. Bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel. — Rechtsvordering. — Handelsverbintenis. — Gericht tegen weduwe en erfgenamen van de contractant.

1. *De verzekeringsmakelaars, die opdracht hebben de vervallen premiën te innen voor rekening van de verzekeraars, zijn verantwoording verschuldigd tegenover de verzekeraars en kunnen vervolgd worden wanneer ze, binnen de veertien dagen na het verstrijken van het kwartaal, de verzekeringsmaatschappij niet op de hoogte gebracht hebben van de niet-betaling der premie.*

2. *De Rechtbank van Koophandel is bevoegd om kennis te nemen van de rechtsvorderingen welke een handelsverbintenis tot grondslag hebben en gericht zijn tegen de weduwe en de erfgenamen van hem, die de verbintenis heeft aangegaan.*

S.V. Antw. Verzekering tegen Oorlogsrisico t/
De Block & Cten.

Gezien het exploit van rechtsingang van 22 Januari 1949, betekend door het ambt van deurwaarder Aimé Van Puyvelde, te St. Niklaas;

Aangezien de eis er toe strekt «gedaagden, elk voor zijn deel in de nalatenschap van wijlen Theopiel Van der Steichel, te horen veroordelen om, voor de redenen uiteengezet in de inleidende dagvaarding, minstens ten titel van schadevergoeding, aan de aanlegster de som te betalen van 4.796,85 fr. met de moratoire intresten vanaf 1 December 1947, de gerechtelijke intresten en de proceskosten; het vonnis uitvoerbaar te horen verklaren bij voorraad, niettegenstaande verzet of beroep en zonder borg »;

Aangezien de aanlegster, tot staving van haar eis, aanvoert dat wijlen Theopiel Van der Steichel, in leven wonende te Stekene, Bormtestraat, 19, als tussenpersoon, een verzekering tegen oorlogsrisico sloot bij aanlegster, voor rekening van de genaamde Van Himste-Strobbe, te Stekene; dat, op 25 Augustus 1944, aanlegster aan wijlen de heer Van der Steichel, de kwijting voor de nahefpremie van de semester 1 Januari tot 1 Juli 1944, ten bedrage van 4.939,95 fr.

verminderd met 3% commissieloon of 143,10 fr. toezond met het debetbordereel Nr 22882, ten einde deze premie te innen, volgens de gesloten polis;

dat wijlen Theopiel Van der Steichel de opdracht bedoelde nahefpremie te innen aanvaardde, die trouwens gebruikelijk is ter zake van verzekeringen; dat hij nooit bericht gaf aan de aanlegster dat deze inning niet geschiedde of ook nooit de kwestieuse kwijting terugzond, waaruit blijkt dat hij de inning deed, doch verzuimde af te rekenen met de aanlegster;

dat de moratoire intresten verschuldigd zijn sinds 1 December 1947;

dat, zo bewezen werd dat de inning dezer premie niet geschiedde, wijlen Van der Steichel alleszins verantwoordelijk zou blijven voor het bedrag derzelve, bij wijze van schadevergoeding wegens de nalatigheid en verzuim in de uitoefening van zijn mandaat;

dat gedaagden de erfgenamen zijn van wijlen Theopiel Van der Steichel;

Aangezien de tweede gedaagde, optredend mede namens de andere gedaagden, erkent dat, uit een onderzoek dat hij heeft ingesteld, is gebleken dat het kwestieuse kwijtschrift, in 1944, door wijlen Theopiel Van der Steichel, wel degelijk, ter inning, werd aangeboden aan de verzekerde Van Himste-Strobbe, doch niet betaald werd;

Aangezien de verweerders niet bewijzen en zelfs niet beweren dat het onbetaalde kwijtschrift, hetzij door Theopiel Vander Steichel, hetzij door hen terug werd overgemaakt aan de aanlegster;

Aangezien het recht op commissie, in hoofde van de makelaar, onbetwistbaar, verplichtingen doet ontstaan ten opzichte van de verzekeringsmaatschappij;

dat, aldus, de makelaar of verzekeringsagent gehouden is, wanneer het door zijn bemiddeling aan de verzekerde aangeboden kwijtschrift niet werd betaald, de verzekeraar hiervan te verwittigen en hem, zodoende, in de gelegenheid te stellen zijn Dienst voor betwiste zaken te belasten de betaling te vervolgen langs minnelijke en, desnoods, gerechtelijke weg;

dat, op grond van gevestigde gebruiken, aan de verzekeringsmaatschappij het recht wordt toegekend op het debet van de verzekeringsmakelaar of van de verzekeringsagent het bedrag te brengen van de kwijtschriften welke laatstgenoemden niet lieten teruggeworden aan de maatschappij binnen de 14 dagen volgend op het indienen van de driemaandelijke rekening (Van Eeckhout, Les Assur. terr., bl. 256, Nr 273; Antwerpen, 8 Juli 1889, P.A. 1891, 1, 305 en de aangehaalde rechtspraak);

Aangezien de rechtbank van koophandel bevoegd is om kennis te nemen van de rechtsvorderingen welke een handelsverbintenis tot grondslag hebben en gericht zijn tegen de weduwe en de erfgenamen van hem die de verbintenis heeft aangeaan (Burg. Rechtsv., art. 426; Braas, Proc. civ. D. 1, bl. 238, Nr 468; Namen, 24 Febr. 1908, B.J. 1908, 300; R. v. K. Gent, 23 Jan. 1875, Pas. 1876, III, 11);

Om deze Redenen :

De Rechtbank, gelet op de art. 2, 37 en 41 van de wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, vonnissende op tegenspraak, alle verdere of strijdige besluiten van de hand wijzende, verklaart zich bevoegd; verklaart de eis gegrond; dienvolgens veroordeelt de verweerders, in de hoedanigheid waarin ze zijn gedagvaard en elk in verhouding tot zijn deel in de nalatenschap van wijlen Theopiel Van der Steichel, om aan de aanlegster te betalen, bij wijze van schadevergoeding, de som van 4.796,85 fr. met de moratoire intresten vanaf 1 December 1947 tot 22 Januari 1949, datum van het inleidend exploit,

de gerechtelijke intresten te rekenen van deze laatste datum; verwijst de verweerders in de kosten;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

2e Kanton. — 5 Augustus 1948.

Vrederechter : M. Jans.

Pleiters : Mrs. Buysse en De Bièvre.

Buitengewoon huurrecht. — Samenstelling van de in art. 2, lid 1 en 2 van de wet van 31 Juli 1947 bedoelde huurprijs.

De in art. 2, lid 1 en 2, van de wet van 31 Juli 1947 bedoelde huurprijs is samengesteld uit : 1. de eigenlijke huurprijs, d.w.z. de krachtens de huurovereenkomst door de huurder te betalen periodieke geldsom als vergoeding voor het hem verstrekte genot van het gehuurde; 2. de bij de huurovereenkomst ten laste van de huurder gebrachte belastingen; doch onder aftrek van de kosten, der door de verhuurder krachtens de huurovereenkomst te presteren diensten, met uitzondering van de kosten van verwarming.

Duval t/Van Everbroeck.

Overwegende dat, volgens overeenkomst de dato 14 Juli 1937 wijlen de echtgenoot van verweerster van aanlegster in huur nam voor een tijdperk van drie jaar, aanvang nemende op 1 September 1937, een appartement op de tweede verdieping van het eigendom, gelegen te Antwerpen, Rubenslei 31;

Overwegende dat de huurprijs luidens de overeenkomst bepaald was op 13.600 fr. per jaar, te verhogen met een forfaitaire som van fr. 3.400 per jaar voor belastingen; dat de huurder zich daarenboven verbond een voorschot te storten van fr. 3.000 voor de kosten van levering van centrale verwarming en warm water;

Overwegende dat bij aangetekend schrijven de dato 29 September 1947 aanlegster aan verweerster liet weten, dat te rekenen van 1 Januari 1948 de huur zou verhoogd worden tot 12.000 fr. per trimester of 48.000 fr. per jaar;

Overwegende dat, gezien verweerster ontwijkend op deze eis antwoordde, aanlegster haar op 7 Januari 1948 door bemiddeling van haar raadsman opzegging aanzegde tegen 31 Augustus 1948;

Wat betreft de ontvankelijkheid van de eis :

Overwegende dat, vooraleer over te gaan tot het onderzoek ten gronde, moet worden nagegaan of de huurovereenkomst ja dan neen onder de toepassing valt van de bepalingen der wet van 31 Juli 1947, betreffende de huurverlenging en de beperking der huurprijzen;

Overwegende dat luidens art. 2 par. 1 en 2 buiten de toepassing van deze bepalingen vallen de huurovereenkomsten betreffende gedeelten van onroerende goederen, waarvan de huur in de Antwerpse agglomeratie op 1 Augustus 1949 16.000 fr. per jaar beliep;

Overwegende dat vooreerst dient aangestipt dat, wanneer, zoals het in casu het geval is, de werkelijke huur van 1 Augustus 1939 vaststaat, het den rechter niet behoort tot een schatting van de normale huur over te gaan, tenzij het pand onder uitzonderlijke

voorwaarden zou verhuurd geworden zijn (art. 37 der wet);

Overwegende dat aanlegster geen dergelijke voorwaarden aanduidt;

Overwegende dat de in 1939 heersende crisis geen dergelijke voorwaarde uitmaakt; dat de wetgever inderdaad de crisis gekend heeft en dat het wetens en willens is dat hij de huur, welke van kracht was op 1 Augustus 1939, als basis voor de beperking van de huurprijzen aangenomen heeft;

Overwegende dat verder uit de voorbereidende werken der wet en in het bijzonder uit de verklaringen van de heer Rolin in de Senaat (Bescheiden der Kamers 82 bl. 5) blijkt, dat door huur verstaan moet worden de eigenlijke huur, d.w.z. de periodieke geldsom welke in de overeenkomst is vastgesteld tegen de contractuele verstrekking van het huurgenot, waarbij nog komen de belastingen welke in de overeenkomst ten laste van de huurder zijn gebracht, maar met uitsluiting van hetgeen een last vormt wegens diensten of leveringen; als voorbeelden van zulke lasten werden vermeld de bezoldiging van een huisbewaarder, de kosten van vuur, licht en water ((Erkens bl. 7; La Haye, Van Kerckhove, La Loi du 31 juillet 1947, numéros 12 et 13, p. 36 en volgende);

Overwegende dat hieruit volgt dat in casu de huur welke van kracht was op 1 Augustus 1939 dient bepaald te worden op 13.600 plus 3.400 of 17.000 fr., verminderd met de kostprijs van de diensten die door de verhuurder moesten geleverd worden;

Overwegende dat het bedrag dezer kosten niet bekend is en slechts door een deskundige zal kunnen vastgesteld worden;

Om deze Redenen :

Wij, Vrederechter, rechtdoende tegensprekelijk, zeggen voor recht dat de normale huurwaarde van de betrokken plaatsen op 1 Augustus 1939 dient bepaald te worden op 17.000 fr. onder aftrek van de kosten der diensten, die krachtens de huurovereenkomst door de verhuurder dienden geleverd te worden, met uitsluiting nochtans van die van verwarming.

Vooraleer verder recht te doen benoemen als deskundige enz.

VREDEGERECHT TE LEUVEN

2e Kanton. — 1 October 1946.

Vrederechter : M. Theunis.

Pleiters : Mrs. Calloud en De Hondt.

Echtscheiding. — Strekking van art. 269 B.W.

Indien de vrouw in gebreke blijft aan te tonen, dat zij in het haar aangewezen huis verblijft, verleent art. 269 B. W. aan de man niet het recht betaling te weigeren van de onderhoudsgelden tot dewelke hij bij bevel van de voorzitter in kort geding veroordeeld is, doch laat hem slechts toe de bevoegde rechter om herziening van dat bevel te verzoeken.

Dupont t/ Rodaer.

Aangezien bij bevel d.d. 2 April 1946, geveld door de Heer Voorzitter der Rechtbank van eerste aanleg, alhier, zetelende in kort geding, bevel dat kracht van gewijsde verkregen heeft, verweerder veroordeeld werd aan zijn echtgenote te betalen voor haarzelf en het minderjarig kind, uit het huwelijk van partijen

gesproken, een onderhoudsgeld van 700 frank per maand;

Aangezien het dus past ook op dit bedrag de bijdrage van verweerder in de behoeften van het huishouden vast te stellen;

Aangezien verweerder beweert tot geen enkele bijdrage gehouden te zijn om reden dat :

1° eiseres te kort is gebleven aan haar door voornoemd bevel van kort geding opgelegde verplichting het kind op bepaalde dagen en uren bij hem te leiden om hem toe te laten zijn bezoekrecht uit te oefenen;

2° eiseres, ofschoon daartoe verzocht, niet doen blijken heeft van het haar aangewezen verblijf;

Aangezien verweerder in gebreke blijft het bewijs bij te brengen of aan te bieden dat eiseres, aan haar verplichting betrekkelijk het bezoekrecht niet heeft voldaan;

Aangezien artikel 269 B. W. de echtgenoot geenszins toelaat betaling te weigeren van de onderhoudsrente waartoe hij verwezen werd, doch hem enkel veroorlooft zich tegen het toestaan van onderstandsgeld aan de vrouw te verzetten; dat het dus verweerder in voorkomend geval behoort het bevel in kort geding, hetwelk aan eiseres tot titel strekt, door de bevoegde rechter te doen herzien;

Aangezien verweerder thans aan eiseres acht termijnen verschuldigd is van 700 frank, hetzij 5.600 frank;

Aangezien het past, teneinde de achterstal aan te zuiveren, de afhoudingen op het loon van verweerder te berekenen zoals hierna gedaan;

Om deze redenen :

.....

NOOT : Vgl. Rb. Mechelen, 9 December 1947, R. W. 1947-48, 550.

POLITIERECHTBANK TE AARSCHOT

22 Februari 1949.

Rechter : M. Raskin.

Pleiters : Mrs E. Ooms en Van Rijckel.

1. **Ontvankelijkheid in strafzaken. — Rechtstreekse dagvaarding door burgerlijke partij. — Vorige uitspraak in verband met hetzelfde ongeval. — Strafvordering op grond van nieuw feit.**

2. **Verkeer. — Voorbijrijden in overzichtelijke bocht geoorloofd. — Overtredingen door beide partijen gepleegd.**

1. *Zelfs al heeft de rechter naar aanleiding van hetzelfde ongeval reeds uitspraak gedaan, zo is hij toch bevoegd kennis te nemen van de strafvordering wegens een ander feit.*

2. *Het voorbijrijden in een overzichtelijke bocht is niet verboden.*

De overtreding begaan door een weggebruiker, die bij het afslaan naar links niet een zo ruim mogelijke bocht genomen heeft, is niet oorzaak van de aanrijding, wanneer de andere in dezelfde bocht naar links is afgeslagen zonder teken te geven van de wijziging van zijn richting. Alleen deze laatste overtreding is oorzaak van de aanrijding.

Van In t/ Verbert.

Gezien de burgerlijke partij Van In op 29 Juli 1948 de partij Verbert rechtstreeks heeft doen dagvaar-

den opdat gedaagden, nadat de eerste ervan, op vordering van het Openbaar Ministerie, strafrechtelijk zal veroordeeld geworden zijn wegens overtreding van art. 96, 1° van het Verkeersreglement, hoofdelijk en de ene bij gebreke van de andere zouden verwezen worden om aan de burgerlijke partij een totale schadevergoeding te betalen van 8.827 fr., vermeerderd met de vergoedende interesten op dit bedrag, met de wettelijke interesten sedert de datum der dagvaarding en tenslotte ook met de door de burgerlijke partij blootgestelde gerechtskosten.

Overwegende dat er te Aarschot aan de bocht der Brakepoort op 28 Maart 1948 een aanrijding heeft plaats gehad tussen de respectievelijke autovoertuigen van partijen; dat de botsing zich heeft voorgedaan op het ogenblik dat eerste gedaagde plotseling en zonder teken te geven naar links omdraaide om terug te rijden in de richting der stad, vanwaar hij gekomen was, terwijl de burgerlijke partij, die eerste gedaagde opvolgde in de richting van Nieuwrode, deze laatste aan het voorbijsteken was.

Overwegende dat er omtrent dit verkeersongeval en op vordering van het Openbaar Ministerie tegen de twee partijen, maar wegens zogezegde overtreding van andere artikels van het Verkeersreglement, reeds vonnis werd geveld door onze rechtbank op 25 Mei 1948, vonnis dat gedeeltelijk gewijzigd werd door vonnis d.d. 10 Juli daaropvolgend van de Boetstraffelijke rechtbank te Leuven, zetelend in hoger beroep; dat echter, zoals ter zitting door beide partijen wordt beaamd en zoals daarenboven uit laatstvermeld beroepsvonnis uitdrukkelijk blijkt, huidige vordering der burgerlijke partij een gans nieuw feit ten laste van gedaagden legt, zodat onze rechtbank bevoegd is om over dit nieuwe feit te oordelen en de zaak tevens onvankelijk is (Rép. prat. Dr. belge, V° Procédure Pénale, nr 177, a contrario).

Overwegende dat eerste gedaagde tijdens zijn onderhoor door de Politie der stad Aarschot op 30 Maart 1948 (Proces-verbaal nr 325) uitdrukkelijk heeft erkend dat hij (links) wilde omdraaien en dat zijn (linker) richtingsaanwijzer niet werkte; dat hij thans tevergeefs het geval van overmacht voorwendt vermits hij er immers steeds voor te zorgen heeft dat de richtingstoestellen van zijn voertuig in goede staat van werking verkeren, terwijl in ieder geval niets hem belette, om in regel te zijn, van zijn hand uit te steken in de richting van zijn beweging, hetgeen hij blijkbaar niet heeft gedaan en hetgeen hij trouwens ook niet beweert gedaan te hebben.

Overwegende dat art. 96, 1° de verplichting insluit voor elke weggebruiker om aan de andere weggebruikers door een welbepaald teken kenbaar te maken wanneer hij zijn richting wijzigt, ook in het geval hij persoonlijk geen ander weggebruiker mocht ontwaren; dat de voorziene tekens hieromtrent steeds moeten worden gegeven, hetzij bij middel van de daartoe bestemde toestellen, hetzij, minstens overdag, met de hand.

Overwegende dat eerste gedaagde, zoals nog duidelijk kan worden afgeleid uit zijn eigen verklaring aan de politie, zich klaarblijkelijk niet vergewist heeft of er een andere weggebruiker volgde; dat hij anders ongetwijfeld de links van de rijweg opdagende burgerlijke partij Van In zou hebben opgemerkt, althans indien zijn achteruitkijkspiegel behoorlijk was geplaatst; dat hij, willende een omkerende beweging uitvoeren, zich des te meer moest overtuigen dat hem geen ander weggebruiker opvolgde die zijn weg wilde voortzetten daar hij al vastgesteld had dat zijn linker richtingspijl niet werkte.

Overwegende dat eerste gedaagde ten onrechte in-

roept dat de burgerlijke partij zich in geen geval links van de steenweg mocht bevinden, zodat hij er geen rekening moest mede houden en geen teken moest doen dat hij naar links ging afdraaien.

Overwegende dat zulks inderdaad eerst en vooral in strijd is met de dwingende bepalingen van art. 96, 1° zelf; dat de partij Verbert daarenboven vergeet dat er een duidelijk onderscheid bestaat tussen de betekenis der bewoordingen « een zo ruim mogelijke bocht nemen » (art. 31, 1°) en « de uiterste rechterzijde van de weg houden » (art. 29); dat de burgerlijke partij vroeger, om dit laatste niet te hebben gedaan, noch vervolgd noch veroordeeld is geworden.

Overwegende dat in tegenstrijd met de stelling van de partij Verbert en met sommige Rechtsleer (Zie Golstein en Van Roye, op. cit., nr 320, en Les Nouvelles, v° Code de la Route, nr 1472), welke niet door de Rechtspraak wordt bevestigd, het voorbijsteken in overzichtelijke bochten geenszins verboden is; dat zulks a contrario uitdrukkelijk blijkt uit art. 36, 3° van de Wegcode, waar de kwestie onder de bijzondere hoofding « Afdeling VIII-Voorbijsteken en kruisen — I. — Weggebruikers » is geregeld en waar voorbijsteken alleen verboden is in onoverzichtelijke bochten; dat wat niet verboden is, toegelaten is en dat het art. 29, voorkomende onder de algemene hoofding « Afdeling VI — Richting van het verkeer » en waarbij voorgeschreven wordt dat de weggebruikers o.m. in de bochten de uiterste rechterzijde van de rijweg moeten houden, blijkbaar veronderstelt dat de bocht vrij is en enkel de respectievelijke plaats der zich op de rijbaan tegenover elkaar bevindende weggebruikers op het oog heeft en vooral niet slaat op het geval dat zich in een overzichtelijke bocht reeds een voertuig zou bevinden, zoals b.v. een gespan dat stapvoets vordert.

Overwegende dat ook aldus en niet anders de respectievelijk onder dezelfde hoofdingen voorkomende art. 27, 1°, waar in het algemeen wordt voorgeschreven dat de weggebruikers op alle openbare wegen de rechterzijde moeten houden in de richting van hun beweging, en art. 35, 1°, welke het voorsteken links regelt, worden geïnterpreteerd; dat men immers zomin rechts kan blijven wanneer men links voorbij moet steken als dat men in een overzichtelijke bocht de uiterste rechterzijde van de rijweg kan houden wanneer men voorbijsteekt.

Overwegende dat deze zienswijze aanzienlijk versterkt en zelfs volkomen gestaafd wordt door de bepaling van art. 64, 10° der Wegcode, waarbij het parkeren en stationneren toegelaten wordt in overzichtelijke bochten; dat het Verkeersreglement voorzeker niet kan hebben gewild, door gelijktijdige toepassing van art. 29, 3° en 64, 10° en met negering van art. 36, 3° gans het verkeer in de overzichtelijke bochten lam te leggen; dat echter in het licht van art. 64, 10° de toepassing a contrario van het bijzonder art. 36, 3° een noodzakelijke uitzondering uitmaakt op het voorschrift van het algemeen art. 29, 3°.

Overwegende dat de partij Verbert tevens dwaalt met de kwestieuze toestand te willen gelijkstellen met deze welke zich bij een splitsing, aansluiting of kruising zou voordoen en dat bijgevolg ook het ingeroepen arrest van het Hof van Verbreking d.d. 7 Juli 1936 (Pas. 1936, I, 392) alléén op zulk geval toepasselijk niet ter zake dienende is.

Overwegende dat immers de toestand alsdan gans verschillend is voor wat de respectievelijke rechten en verplichtingen der in dezelfde richting rijdende weggebruikers betreft en dat er alsdan een voorrang aanwezig is welke ter zake niet bestaat dat er dan niet mag voorgestoken worden (art. 36, 4°),

tenzij rechts (art. 33, 2°) en dat de weggebruiker die volgt zich alsdan in ieder geval steeds rechts en niet links van de rijweg moet bevinden (art. 27, 1°; 33, 2° en 36, 4°) en deze weggebruiker steeds moet voorzien dat zijn voorganger gebeurlijk links zou kunnen afslaan.

Overwegende tenslotte dat in casu de beroepsrechtbank in haar vonnis d.d. 10 Juli 1948, zowel als de eerste rechter, niet alléén reeds aanvaard heeft dat het ter zake gaat om een overzichtelijke bocht, maar tevens dat in overzichtelijke bochten mag voorbijgestoken worden, vermits zij alsdan de vrijspraak der burgerlijke partij, alsdan eerste betichte, wegens zeggende overtreding van art. 36, 3° door onze rechtbank verleend, heeft bevestigd.

Overwegende dat indien de partij Verbert verder weliswaar terecht doet opmerken dat elke weggebruiker gerechtigd is te veronderstellen dat de andere weggebruikers het verkeersreglement zullen naleven en dat hij geen rekening hoeft te houden met eventuele fouten van die andere weggebruikers (Hof v. Beroep Luik, 9-11-1933, Rev. Gén. Ass. et Resp. 1933, n° 1379), de burgerlijke partij zich minstens met evenveel recht op dit argument mag beroepen ten overstaan van eerste gedaagde.

Overwegende dat in die voorwaarden het nieuwe feit, dat het Openbaar Ministerie bij de beroepsrechtbank reeds bij wijze van disqualificatie ten laste van eerste gedaagde wilde doen leggen en dat de burgerlijke partij thans ten zijnen laste legt, volkomen bewezen is en dat het een overtreding uitmaakt van art. 96, 1° van het Verkeersreglement.

Gezien daarenboven de wet van 27 December 1928, art. 1, gewijzigd door de B.W. 14 Augustus 1947, art. 12; 38, 40 van het Strafwetboek; 162 van het Strafvorderingswetboek; 11, 12, 14, 22, 23, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 41 en 64 der wet 15 Juni 1935, ter zitting aangeduid door de Voorzitter.

Wat betreft de vordering in schadevergoeding der burgerlijke partij :

Overwegende dat bij bovenvermeld vonnis d.d. 10 Juli 1948 der Boetstraffelijke rechtbank te Leuven de burgerlijke partij betreffende dezelfde aanrijding veroordeeld is geworden op voet van art. 31, 1° van het Verkeersreglement, namelijk om verwaarloosd te hebben bij het afslaan naar links een zo ruim mogelijke bocht te nemen en nog meer bepaaldelijk omdat zij, zoals het vonnis het uitdrukt, « in plaats van een zo ruim mogelijke bocht te nemen bij het inslaan naar links integendeel de uiterste linkerzijde van de weg gevolgd heeft en zelfs het aardeplein bereden heeft ».

Overwegende dat deze door de burgerlijke partij begane overtreding niet als de oorzaak van het ongeval kan worden aangezien en zonder invloed is bij de bepaling der burgerlijke verantwoordelijkheid voor de kwestieuze aanrijding; dat de door art. 31, 1° voorziene maatregel inderdaad enkel betrekking heeft op en voorgeschreven is ter beveiliging van de weggebruikers, die uit tegenovergestelde richting komen en niet in verband staat tot dezen die dezelfde richting volgen (Vgl. met art. 35).

Overwegende dat de te verre uitwijking naar links van de burgerlijke partij, wellicht uitgevoerd om het geenszins aangekondigde en onverwachte manoeuvre van eerste gedaagde te ontwijken, dat, daar er links van de gevolgde weg geen zijstraten voorhanden waren, voor de burgerlijke partij als een niet te voorziene hindernis gold (Golstein en Van Roye, op. cit., nr 394, met verwijzing naar Burg. Rb. Hoei, 8-XII-31, Rev. Ass. Resp. 1932, 931), veeleer de schadelijke gevolgen der botsing heeft verminderd.

Overwegende dat de burgerlijke partij voorzeker niet zou hebben voorgestoken indien eerste gedaagde haar verwittigd had van zijn manoeuvre; zodat zonder de verregaande onvoorzichtigheid van eerste gedaagde de aanrijding niet zou hebben plaats gehad.

Overwegende dat ter plaatse der aanrijding de rijbaan met het belendende aarden plein zeer breed was en het voorbijsteken zeer gemakkelijk; dat het uitzicht in de richting door de burgerlijke partij gevolgd ruim was en in de diepte honderden meters bedroeg, terwijl er geen enkele tegenligger opdaagde; dat dus niet eens aan de voorschriften van art. 35 of 36, 1° dient gedacht om eventueel een deel der verantwoordelijkheid voor de aanrijding ten laste der burgerlijke partij te leggen.

Overwegende dat integendeel eerste gedaagde met geen enkel teken te doen alvorens links af te draaien en door zich niet eens vergewist te hebben of er zich achter hem geen weggebruiker bevond welke zijn weg wilde vervolgen, zeer onvoorzichtig is geweest en uitsluitend verantwoordelijk dient gesteld voor de schadelijke gevolgen der aanrijding.

Overwegende dat er plaats grijpt tweede gedaagde burgerlijk verantwoordelijk te verklaren voor de veroordeeling tot de boeten en onkosten ondergaan door eerste gedaagde.

Overwegende dat het Openbaar Ministerie zonder meer de toepassing der wet tegen beide gedaagden heeft gevorderd.

Om deze redenen,

Wij, Politierichter van het kanton Aarschot,

Verklaren Ons bevoegd om over de zaak te kennen en heten de vordering der burgerlijke partij Van In ontvankelijk en gegrond, enz.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad. — Nr. 16 van 16 April 1949.

Prof. Mr. R. P. Cleveringa, Dagvaarding van ambtelijke organen. — Mr. H. R. De Zaaijer, Verdachten, die weigeren naam en adres op te geven.

Nr 17 van 23 April 1949.

Prof. Mr. J. Offerhaus, Radar en aanvaring. — Mr. K. Groen, Nieuw Engels armenrecht. — Mr. J. F. Taat, Tucht recht in het ontwerp Architectenwet. — Mr. W. J. I. Van Wijnen, Ontwerp Advocatenwet. — Mr. P. Meyes, Nogmaals; dagvaarding en veroordeling van onbekend gebleven verdachten.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-Ambt en Registratie. — Nr. 4082 van 16 April 1949.

Mr. M. Athmer, Het nieuwe Italiaans Burgerlijk Wetboek. — Prof. Dr. P. J. A. Adriani, V. A. B. en Heffing ineens i.v.m. vruchtgebruik en blote eigendom. — Y. D. C. Van Duyn, Rechterlijke en administratieve beslissingen inzake notariaat en fiscaalrecht.

Nr 4083 van 23 April 1949.

Mr. M. Athmer, Het nieuwe Italiaans Burgerlijk Wetboek. — Mr. M. J. Keiser, Enige aspecten van het recht van erfpacht in verband met de vestiging van rechten van hypotheek. — J. J. Van Luin, Kostcontracten met ouders van particuliere rusthuizen. — Y. D. C. Van Duyn, Rechterlijke en administratieve beslissingen inzake notariaat en fiscaalrecht.

Journal des Tribunaux. — Nr. 3806 van 10 April 1949.

Jacques De Nijs, Aspects de la responsabilité médicale d'aujourd'hui en de demain.

Jacques Basyn, La répression des crimes de guerre.